

DOMOVINA

Mesečna priloga „Slovenski Tehnik“.

Uredništvo je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krono. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poština, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za **inzerate** se plačuje 1 krona temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inzerate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Stanovska organizacija in nje pomen v narodni politiki.

Ko so Slovenci v prvič nastopili na politično bojišče, morali so vse svoje sile združiti v to, da v ljudstvu probude narodno zavednost in da slovenskemu jeziku pribore nekoliko pravice v šoli in v uradu. V teh bojih ni bilo strank, naši politiki in buditelji so složno nastopili, da svojemu narodu zagotovijo vsaj eksistenčni minimum. Narod ni imel nikakega mnenja, ni dajal nikake inicijative v političnem boju ter je vse odobral, kar so njegovi voditelji rekli in storili. Vlada je le predobro vedela, da jej stoji nasproti samo peščica poslancev in da so zahteve, ki jih stavijo, le njih osebne zahteve, ker je narod v političnem oziru top in indiferenten, zato se ni mnogo brigala za nje in je upoštevala njih želje in terjave le v toliko, v kolikor je hotela. Delila jim je milosti in je prezirala pravice naroda.

Naši politiki in buditelji so sprevideli ta položaj; dejali so: Vlada se upira našim zahtevam, ker misli, da so to slovenskih poslancev osebne zahteve, ko jej pa dokažemo, da stoji ves narod za nami, da zavedno in odločno zahteva svoje pravice in daje duška svoji nejevolji, tedaj bode tudi vlada morala popustiti in dati narodu njegove pravice.

Začela se je doba taborov, doba velikega narodnega navdušenja in impozantnih manifestacij. Toda tudi to narodno gibanje je stalo še pod enotnim vodstvom in je imelo le eno samo svrhu: priboriti nam jezikovno ravnopravnost. Vlada je te na videz tako mogočne pojave narodne volje spoznala

in prav ocenila; vedela je, da so to le hipna vsplamtenja narodnega navdušenja, katera se po navadi tako hitro spet ohladi, kakor so bila nenadoma vsplapolala. Po tem svojem spoznanju se je tudi ravnala. Delila je našim poslancem drobtinice, katere so nosili svojim volilcem domov, da s tem potolažijo njih mnogobrojne zahteve, katere so s časom rasle. V Slovencih se je začelo širiti propričanje, da ni dovolj boriti se za samo jezikovne pravice, sprevideli so, da nam treba pomoči tudi na gospodarskem polju. Vsi stanovni so bili s svojim položajem nezadovoljni, kmetje, trgovci in obrtniki, a nikdo ni vedel, kako bi se dalo pomagati. Naši voditelji so tačas delali še vseslovensko ali splošno narodno politiko, katere glavni namen je bil: jezikovna ravnopravnost in Zedinjena Slovenija. „Ko bomo imeli to, bo vsem bolje, kmetom, obrtnikom in trgovcem“, tako so sodili naši voditelji. Da pa pridemo do tega cilja, moramo spretno izkoristiti politično situacijo na Dunaju, prepričati vlado in odločno kroge o naših pravicah — in če ne pojde drugače, pomagati si moramo sami in vlado in te kroge prisiliti, da nam priznajo in dajo, kar nam gre.

To spoznanje je bil že velik napredek in vedel je do tega, da so naši politiki obrnili svojo pozornost na gospodarsko polje. Začeli so spoznavati, da bomo vlado in „odločno kroge“ samo ta čas prisiliti, da bodo z nami pravično postopali, ko bomo dovolj močni in da ta moč tiči v gospodarskem ojačenju, katero pa mora iti roko v roki s kulturnim in moralnim okrepitvijo. Na kratko, spoznali smo, da nam pomoč, katero smo prej pričakovali od zunaj, z Dunaja in iz raznih

deželnih zborov, zamore priti samo od znotraj, iz nas samih. Narod si mora pomagati sam, pri tem ni treba, da se odreče vsem koristim, katere bi mu vtegnilo donesti spretno in modro izkoristitje politične situacije v parlamentu in v deželnih zbora — baš obratno — motriti moramo s paznim očesom politični položaj in gledati, da mi ovladamo situacijo in ne ona nas. Glavna pomoč, naša rešitev pa nam ne more priti od zunaj, ne z Dunaja, ne od drugog, vlada in „odločni krogi“ ne bodo nikdar radovoljno priznali naših pravic, morali je bomo k temu prisiliti. To nam bode pa, kakor rečeno, le tačas mogoče, ko bomo gospodarski in kulturno dovolj močni.

Do te moči nas vede edino le stanovska organizacija.

Obe glavni politični stranki, posebno klerikalna, razvija v zadnjem času veliko delavnost na tem polju. Želi se pa, da jo pri tej organizaciji imenuje in volja, to organizacijo stanov vesti le tako daleč, kolikor se jej zdi v političnem interesu stranke same dopustno. — Namen klerikalne stranke ni in tudi ne more biti, da bi se po njej organizirani stanovni otrsli nje političnega jerobstva ter nastopili politično in gospodarsko samostojno, brez ozira na nje prejšnje učitelje in organizatorje. Premišljeno in konsekvntno izvedena stanovska organizacija mora neizogibno vesti do politične in kulturne osamosvoje stanov, do emancipacije od našega sedanjega političnega ustroja.

Vsi oni, katerim je na srcu v resnici demokratična politika, bodo z vsemi silami pospeševali stanovsko organizacijo in strokovno izobrazbo na Slovenskem.

Le ko bodo vsi stanovni zavedni in strokovno izobraženi, bode mogoče uspešno in plodonosno tekmovanje vseh stanov na političnem in kulturnem polju. Potem bode tudi konec dosedanjih občeslovenski ali recimo poslanski politiki, na pjenno mesto bo vstopila v resnici narodna politika, katerej bodo določali smer vsi stanovni slovenskega naroda, dočim imata sedaj vlado v rokah izključljivo le duhovski in odvetniški stan, ali recimo na kratko, učeni stanovni.

Da vodijo našo politiko samo učeni stanovni, do tega je prišlo, kakor smo videli, naravnim putem. Naravni razvoj vodi pa sedaj potom stanovske organizacije in prostega tekmovanja med posamičnimi stanovni do prave demokratične politike, za katero vsi težimo. S tem bode tudi konec dilatatizmu, kateri je vladal pri nas do sedaj na vseh poljih in oviral naš razvoj. Čas je, skrajni čas, da stopijo na mesto dilatatov strokovnjaki. To je tudi ena, morda celo najvažnejša točka v programu stanovske organizacije. Poprimimo se dela, da to točko prvo izvedemo v dejanje — vse drugo pride potem, takorekoč samoobsebi.

Svetovno-politični pregled.

Domače dežele.

V volilnem odseku so v seji od 19. t. m. po kratki debati sprejeli §§ 4, 6, 7, 8, 9 in 10. V § 9 je vsprejeta določitev, da se bodo vršile volitve v celi državi na en dan. Debat o §§ 5 in 41 je odsek odložil, dokler ne bodo vsi drugi §§ sprejeti, ker bodeta omenjena paragrafa dala snovi za dolge in za celo volilno preosnovo

LISTEK.

V Nemčiji.

(Potopisne in narodno-gospodarske črtice.)
Vlado Pušenjak.

(Dalje.)

Razstava naučnega ministrstva dokazuje na kako visoki stopinji je šolstvo na Bavarskem. Posamezne strokovne šole so razstavile izdelke svojih učencev. Šole za izdelovanje lesa, pohištvo, godala, igrače, okraske; plebarske šole razne jerbare, košare, pletene stole, vrtno hišice itd.; umetno-obrtni šole ženske avbe, veznine, slike (nabožne, ornamentne, slike iz živalstva, rastlinstva, portrete), kipe in drugo; podkovske šole, šole za zidarje in kamnoseke, strokovne šole za tkalce, lončarje, steklarje, čipkarske šole so tudi z raznimi predmeti zastopane. Delovanje akademije za kmetijstvo in pivovarstvo (edine višje šole

te vrste) v Weihenstephan spoznavamo potom raznih letnih poročil, koledarjev, strokovnih del, razstave raznih hmeljskih vrst in strojev za pivovarne. O neverjetno velikih učnih uspehih šol za slepce, gluhomene in pohabljenenam priča izložba teh zavodov, ki obsega slike izvršene od slepih otrok, ročna dela od slepih deklet, lesne izdelke slepih in razne druge predmete. Tudi obrtne šole, obrtne in trgovske nadaljevalne šole, šole za stroje in elektrotehniko, gimnazije, realke in tehnična visoka šola delajo čast bavarskemu šolstvu.

Mesto Norimberk je postavilo lastni paviljon, odločen v prvi vrsti za podjetja mestne uprave (vodovod, plinarna, elektrarna, uredbe za zdravje, dobrodelne naprave, umetnost, šolstvo, ljudska izobrazba) za norimberške stare umotvore, za razvoj norimberške industrije in razne druge zgodovine Norimberka tikajoče se predmete.

Razne tvrdke se niso ustrašile

ogromnih stroškov in postavile v svrhu reklame paviljone. Uzorno šolsko sobo s celo opravo je uredila neka tvrdka za izdelovanje šolskega pohištva, 72 m visoki obelisk v podobi svinčnika je služil za reklamo neki tvrdki za izdelovanje svinčnikov. Načrte za večje paviljone in poslopja so izdelali najimenitnejši arhitekti in največji umetniki - slikarji okrasili s primernimi slikami.

V postranskem delu razstave stoje originalne hiše, predstavljajoče kmetško hišo v Spessart-u, v inški dolini, v Algau in Werdenfels-u s pohištvo; okrog hiš so vrtni, pred hišami studenci, kakor se nahajajo v dotičnih krajih. V Spessartski hiši toči sadjerejska zadruga v Obernburgu, ustanovljena za dolino ob Mainu, Spessart in Odenwald, izvršten jabolčnik, šampanjec iz jabolč in antialkoholne pijače iz jabolčnega, malinovega, citronovega soka in soka ostrožnic. To zadrugo, največjo na Nemškem, sem si pozneje ogledal

in jo bodem tudi opisal. V inško-dolinski hiši so razstavljene ondodne znamenite narodne noše. Algau slovi radi razvitega mlekarstva; tam se izdeluje znani algäuski sir. V Algäuski hiši vidimo v prvi sobi orodje, katero so nekdanj rabili za izdelovanje surovega masla in sira, v drugi sobi pa že moderne stroje, alfa-separatorje in druge v mlekarinah potrebne stroje. Prva soba me je spomnila na naše starokopitno mlekarstvo na spodnjem Štajerskem, kjer se porabi toliko časa za izdelovanje surovega masla, katero pa je navadno tako slabo, da se težko v denar spravi. Sramota za spodnje Štajersko je, da na spodnjem Štajerskem, ki šteje skoraj toliko prebivalcev kakor Kranjsko, obstoje v celem 4 mlekarne, izmed katerih največja (na Cvenu pri Ljutomeru) razpolaga s 53.000 l mleka na leto, dočim imamo na Kranjskem okrog 60 mlekar, kojih večina ima nad 100.000 l, mlekarne v Logatcu okrog 800.000 l mleka na

nevarne razprave. Pri § 5 bodo konservativci in morda tudi nacionalni vsenemci predlagali pluralitetni volilni sistem; v § 41 bodo pa vsi Nemci brez razlike na stranko zahtevali, da se uzakoni, da se smejo v načrtu določeni volilni okraji spremeniti samo, ako za to glasujejo dve tretjini vseh državnozborskih poslancev. Bode li to kedaj v resnici uzakonjeno — je pač odvisno od tega, kako se bodo temu nasproti vedli Slovani in Italjani — proti njih volji to ne bode zakon. — Volilni odsek je izvolil včeraj pododsek, kateri bo na predlog posl. Starzynskega imel revidirati kompetenco državnega in deželnih zborov. V ta odsek je izvoljenih 6 Nemcev in 4 Slovani, predsednik je Grabmayer nemški klerikalec, ki bi utegnil glasovati s Slovani za povečanje deželne avtonomije, a kljub temu bodo imeli Nemci v odseku večino in je zatorej le malo upanja, da bi avtonomistične težnje to pot zmagale, proti nemškemu centralizmu.

— **Pogodba z Ogrsko.** Posvetovanja strokovnih referentov obeh vlad so pretrgana ter se začno zopet v pondeljek v Budimpešti. Razpravljali bodo najprej o tem, kedaj se ima začeti plačevati v gotovini ter o skupnem državnem dolgu, nadalje o vzajemnih užitninah, o industrijalnih, prometno-tehničnih in tarifarnih vprašanjih, o veterinarskih zadevah in posebno še o nadtaksah na sladkor. Kakor kaže strokovni referenti ne bodo mogli tekom tega leta dovršiti svojega dela.

Vnanje države.

— **Rusija.** Angleški list „Standard“ piše, da so prišli na sled neki zaroti v carjevi palači v Peterhofu. Pozaprl so baje mnogo služabnikov, ki so bili upleteni v to zaroto.

Policijska Stolypinova je baje omajana. Ministrski predsednik je hotel dovoliti kadeatom (demokratski stranki v razpuščenih dumi) kongres, veliki knez Nikola Nikolajevič je pa to zaprečil. Stolypin je dobil migljaj, da se mu bode v bodoče pokoriti Nikolaju Nikolajeviču — ali pa naj zaprosi odpusčenje iz službe.

— **Francosko.** „Figaro“ objavlja pastirski list francoskih kardinalov, nadškofov in škofov, ki bode prebran v nedeljo 23. t. m. po vseh francoskih cerkvah. V tem listu pravijo ti cerkveni dostojanstveniki, da oni, kakor tudi sv. oče ljubijo cerkev in Francijo ter da jim ne narekuje njihovega vedenja mržnja proti republiki. Izjavljajo pa, da ne more noben katolik biti si s katerikoli izgovorom pristopiti k verskim združenjem ali občinam, (kakršne zahteva nova postava) ako bi

te bile ustanovljene proti papeževi volji. — Kakor kaže bode boj mej cerkvi in državo na Francoskem nezogiben.

— **Srbija.** Vlada pripravlja več postavnih načrtov, katere predloži skupščini, ko se snide 24. oktobra t. l. Med temi bo tudi načrt novega tiskovnega zakona, ki je pa zelo nazadnjaški. Vlada si prizadeva se pogoditi z Avstro-Ogrsko glede carinskega razpora — pa ker Avstro-Ogrska odločno stoji na stališču močnejšega in noče odmekniti tudi v najmanjši stvari, ni upanja, da bi pogajanja imela količkaj uspeha. Poslanci vseh strank stoje v tem vprašanju složno za Pašičevo vlado. Trgovska pogodba s Francijo je v veljavi ter se kažejo že nje ugodne posledice. Žito je dobro urodilo in se pridno izvažna na Nemško in sedaj se bolj po Donavi do Galaca na rumunskih ladjah, kjer se prekrca na francoske ladje in se odvažna v Francijo. Srbska vlada se je pogodila s francosko paroplovno družbo „Fraissinet“, katera je dovolila srbskemu blagu direktne tarife od srbskih pristanišč do Marsilje in Genove ter se obvezuje na vsaki svojih ladij, ki pripluje v Brailo ali v Galac rezervirati 2000 ton prostora za srbsko blago. Do sedaj so eksportirali že 12 milijonov kilov žita na Francosko. Društvo belgrajske klavnice tudi jako uspešno deluje. Zaklalo je v zadnjem času 4000 upitanih prešičev ter je začelo izvažati šunko in slanino na Angleško.

Dopisi.

Iz Št. Jurja ob južni žel.

V nedeljo, dne 16. t. m. popoldan se je vršilo zborovanje v svrhu ustanovitve podružnice „Kmetijske družbe za Štajersko“. Udeležba je bila v kljub slabemu vremenu dokaj povoljna, prišlo je gotovo nad 100 zavednih, za gospodarskim napredkom stremočih kmetov iz sledečih občin: Trg Št. Jur, iz okolice in Dromelj. Spoznali so, da je skrajni čas, da se tudi kmetijski stan organizira in strokovno izobrazi. Vsi zborovalci so bili za ustanovitev podružnice; obvezalo se je koj na zborovanju nad 60 kmetov s svojim podpisom pristopiti k podružnici kot udje; med temi je bilo gotovo nad 25 Dromelčanov. Čast jim! Zborovanje je otvoril naš velezaslužni g. ces. svetnik dr. G. Ipavc, kateri je z navdušenjem pozdravil navzoče in želel, da bi začeto delo imelo obilo uspeha. Čast vsakega kmetovalca naj bi bila postati ud te podružnice. Izrekla se je tudi g. Žveglarju zahvala, ker je on bil prvi, ki je sprožil med domačimi kmeti to misel. Nato je g. F. Prannseis ml. poljudno razložil namen in pomen

te podružnice. Občinstvo je pazno poslušalo in vsak si je k srcu vzel te lepe nauke, za katere se govorniku zahvaljujemo. Nato je bilo poučno predavanje o umetnem gnojenju. Predavatelj je kmete pozival, naj opustijo ali obmejijo tiste stroke kmetijstva, katere jim ne prinašajo zaželjenega dobička in naj v prvi vrsti gledajo na izboljšanje travnikov, kar bodo dosegli s tem, da močvirnate travnike, katerih je posebno v naših krajih dosti, osuše in pognoje z umetnimi gnojili. Razložil nam je govornik tudi imenitne učinke kainita in Tomaževe žlindre na travnikih. Spodbujal je kmete, da naj skupno naročajo potrebščine, ker jim tako pride dosti ceneje in sicer naj naročajo vse pri podružnici, katera potem naroči za vse svoje člane skupaj, kar bodo želeli. Reklo se je tudi, naj porajajoča se podružnica skrbi v prvi vrsti za to, da se zboljšajo in pomnožijo travniki. Naj združuje kmete, da bodo skupno drainirali ali osuševali močvirno zemljo in naj posebno gledajo in povspesujejo zboljšanje govejskih in svinjskih plemen. Občinstvo je vsem govorom z velikim zanimanjem sledilo. Potem, ko se je g. predsednik še enkrat zahvalil gospodom govornikom za njihov trud, je tudi še posebno pohvalil kmete, da so se tako številno udeležili shoda, kar nam jasno dokazuje, da stremijo za gospodarskim napredkom. Zahvalil se je posebno tudi gosp. Milošu Jarnovitu, ki je spravil toliko število svojih soobčanov na zborovanje. Hvala mu! Nato se je zaključilo zborovanje z Živio-klici na cesarja. Po zborovanju smo razdelili med zborovalce „Gospodarski Glasnik“, glasilo c. kr. kmetijske družbe in 40 iztisov knjige „Nauk o gnojenju“, spisal dr. Skazil, za katere se je občinstvo posebno zanimalo.

Iz srednje Sav. doline.

(Sadimo sadno drevje!) Ako se podamo iz vasi Št. Rupert ali Trnave proti prijazni vasi Gomilsko, vodi nas pot čez obširno dokaj razsežno ravan, ki je namenjena edinole za senožet ali travnike. Pot je dolgočasna in precej otožna, kajti ne zapaziš na tej planoti družega, nego ošabno v zrak štrleče topole, hraste in povešene vrbe na posameznih prostorih. Tako je bilo nekdanj, tako je še danes, čeprav ta lepa in velika ravan na glas upije podreju, katero bi na njej prekrasno uspevalo. Razumniki bi tukaj nehoti z glavo zmajali in dejali. „Koliko tisočakov je zakopanih v travi teh posestnikov lepe Sav. doline!“ Res je, da se najdejo tupačam mokri prostori, a večina je sadnemu drevju vendar ugodna. Pobrinite se marljivi posestniki ter nasadite po vsej lepi ravnini sadno

drevje tudi po travnikih! Kmalu se boste prepričali, da sadno drevje travnikom in pašnikom ne škoduje, ampak da mu celo koristi. Pusta ravan se vam kmalu izpremeni v lep raj. Sadite drevje v vrsto do dvanaest in več metrov narazen, da vas pri spravljanju krme ne bo oviralo. Sadite močna drevesa pravilno ter izberite vrste, ki dajejo dober sadjevec. Tako n. pr. Huberjevo moštnico, kosmače i. dr. Weilerjevo hruško moštnico, tepke itd. V te vrste sačja se vam nepoklicani gostje ne bodo zaletavali. Drago in slabo pičajo vam bo nadomestil zdrav sadjevec, ki bode velike vrednosti za dom in za prodaj. Kupujte pa drevje iz dobrih drevesnic in nikdar na sejmovih ali od sušmarjev, ki vam za nizko ceno dajejo le slabo blago.

O tej slednji trditvi ste se že mnogi prepričali, in oni, ki še ne verjamete, boste o nje resnici kmalo nverjeni. Nekateri sadite leta in leta slabotna drevesa, vprašajte se, kaj imate danes? Nič ali prav malo koristni imate od svojega truda. Deset izgovorov imate za to, pa morebiti je le eden opravičen in tudi ta nič ne dokazuje proti sadjarstvu. Dober gospodar mora znati računati. Kupimo n. pr. slabo drevo od nepoznanega sušmarja ter ga vsadimo, raslo bode po šest in več let predno obrodi. In ko naposled obrodi, nam sad ne ugaja, drevo torej prežlahtnimo ter čakamo zopet lahko še šest let, da zopet rodi. Po dvanaestih letih pridemo do cilja. Drevesce je stalo 30—40 vinarjev, kje so obresti od desetih let? Lepo drevo ti pa že po dveh letih začne vračati. Lepa drevesa vam nudi štajerska drevesnica. Dobro drevo ni nikdar predrago, pravi star sadjarski pregovor. Marsikaj bi vam še lahko razjasnil, pa samo toliko naj bo za zdaj, da nikdar poprej ne sodite o neuspehu sadjarstva, dokler vam poskušnje s sadnim drevjem niso dokazale, kaj je resnica. Morebitni neuspeh nam ne sme vzeti poguma, kajti kakor povsod je tudi v sadjarstvu potreba vstrajnosti. Sadimo in gojimo sadno drevje sebi in bližnjemu v blagor, kajti kdor sadi sadno drevje, stori obilo dobrega v korist človeštva!

Politični in gospodarski shod v Spuhljih pri Ptujju dne 9. septembra tega leta se je obnesel prav dobro.

Vdeležba je bila v kljub slabemu vremenu in pozni oznanitvi dovoljna in to posebno radi tega, ker so bili navzoči župani in odborniki več občin iz Dravskega polja, a ravno tem je bil v prvi vrsti shod namenjen. Shodu je predsedoval predstojnik Vršč. Prvi je poročal o svojem delovanju v državnem zboru gospod. dvorni svetnik

leto na razpolago. Mlekarstvo daje redne in stalne dohodke, katere marsikateri kmet v sedanjih slabih časih pogreša. V Werdenfelski hiši je umeščena krasna izložba lesne industrije in cerkvene umetnosti v Ober-Ammergau, kjer se vrše vsakih 10 let svetovno znane pasijonske igre, v katerih se predstavlja življenje in trpljenje našega Izveličarja.

V koči drvarjev iz bavarskega gozda se točijo razne vrste žganja v drugi originalni kolibi na Bavarskem zelo priljubljena izvrstna vina, narajena iz borovnic, ribizeljna, kosmulj in ostrožnic kakor tudi žganje iz encijana.

Za zabavo je obilo preskrbljeno; gledišča, koncerti raznih godb, nastopi narodnih pevskih zborov, vožnja s čolni na Dutzendteichu (imenovan tako, ker je največji izmed 12 ribnikov, ki leže ob Luitpoldshainu) itd. Iz dveh razglednih stolpov se odpira krasen

razgled čez razstavo, mesto Norimberk in okolico.

Razstava je zelo obsežna, v štirih dneh sem jo komaj površno ogledal. Obisk je zelo velik, ob nedeljah in praznikih do 30.000 ljudi, med tednom do 10.000 ljudi. Dan za dnevom obiskujejo razstavo učitelji s celimi razrednicencev. Razstava je res v radost blagemu bavarskemu vladarju, kateri po očetovsko skrbi za razvoj vseh produktivnih sil, v ponos deželi in v prid narodu, kar je namen prirediteljev.

III. Iz Norimberka v Aschaffenburg. Ob Menu (sadjerejska zadruga v Obernburgu, najbogatejše mesto v Nemčiji Klingenberg; Miltenberg).

Težko sem se ločil od mesta Norimberka, ki nudi toliko zanimivosti, a moral sem se, ker sem si hotel ogledati mensko dolino, katera ima, če tudi ni tako lepa, precej sličnosti z

rensko dolino. Od Norimberka naprej se vrste rodovitna žitna polja in hmeljski nasadi, deloma na drogih, deloma na žici. Proti Würzburgu, v okolici Würzburga in naprej prevladuje sadje- in vino-reja. Sadje slabo kaže; kakor so mi sopotniki pripovedovali, so letos veliko škodo na sadnem drevju naredile gosenice, ker je leto za letom manjše število ptičev pevcov, kateri pokončujejo gosenice in drugi mrčes, katere pa Italjani strastno love in jedo. Vinogradi okrog Würzburga, kakor tudi v dolini ob Menu so uzorni; čudno se mi je zdelo, da ni v vinogradih vinskih hramov, kleti, ne zraven vinogradov travnikov, njiv, gozdov, ampak k večjemu nekaj sadnega drevja, a uvidel sem praktično načelo, da se naj zemlja primerna za vinograde, popolnoma v to svrhu izkoristi in odstrani vse, kar bi delalo nepotrebno senco. Vlaki, katere smo medpotoma srečali, so bili prenapolnjeni

z vojaki, kateri so šli radi žetve na 14 dnevni dopust. Akoravno se pri nas od dne do dne vedno bolj občuti pomanjkanje delavskih močij, vendar se naši poljedelci premalo potegujejo za dosego vojaškega dopusta o priliki žetve. V Aschaffenburgu zasluži posebno pozornost mogočna reka Mena z živahnim prometom; v pristanišču se vkrcava razno blago na parobrod, ki vleče po več ladij za seboj, na ladje in ladjice, les na velike splave. Aschaffenburg je majhno, čedno mesto z veliko industrijo; v mestu stoji grad bavarskih kraljev in Pompejanum, poslopje, katero je sezidal bavarski kralj Luddevit I. po vzgledu hiše Kastorja in Poluksa v Pompeji.

Od Aschaffenburga vodi stranska proga v romantično dolino ob Menu; na sredi teče reka Men, na desni leži gorovje Odenwald, na levi gorovje Spessart. Ljudje se pečajo večinoma s sadje- in vinorejo. Ob straneh železnice, kakor

Miroslav Ploj. V prvi vrsti si je prizadeval pridobiti nekoliko olajšav za kmetško ljudstvo pri orožnih vajah, nadalje doseči oprostitev odnosno znižanje pristojbin od prenosa majhnih posestev, postavbo proti ponarejanju vina in proti pijančevanju itd. Obširno je govoril gospod poslanec tudi o volilni preosnovi, za nameravano reformo ni bil v sedanji obliki pač nikdo navdušen. Volilci so se izrekli, naj se v vinsko postavbo sprejme določba, po kateri bo prepovedano vinu privedati sladkorja.

Drugi je govoril deželni poslanec g. dr. Jurtela kratko o svojem delovanju. Povdarjal je potrebo skupnega, sporazumnega delovanja, potrebo kmetške in sploh stanovske organizacije v ptujskem okraju. Dokazal je na podlagi suhih dejstev iz našega okraja, kam privede brezbriznost, razoranost in trmasta trditve, da kmetu ni treba časopisov in organizacije. Govornik je kazal, da propadajo slovenske samostalne kmetije in na njih mesto stopajo nemške. Temu je kriva v prvi vrsti nezadostna strokovna omika in nemarnost slovenskih kmetov, kateri ne morejo vzdržati konkurence bolj izobraženega, bolj skrbnega, bolj delavnega nemškega ali nemškutarskega posestnika. Govoril je tudi o pomenu Štajercijanstva, ki pomenja nemškutarstvo v novi, zato pa v tem bolj nevarni obliki.

Sprejete so bile sledeče resolucije:

1. Zborovalci izrekajo zahvalo in zaupanje svojima poslancema gg. dr. Ploju in dr. Jurteli.

2. Glede volilne preosnove slede sklepom zaupnega shoda v Mariboru ter pričakujejo od vseh slovenskih poslancev, da uporabijo vsa sredstva v dosegu po resolucijah stavljenih ciljev. (Resolucije zaupnega shoda so se zborovalcem še enkrat prečitale.)

3. Zahtevajo v povzdigo in zboljšanje položaja kmetškega stanu, da se ustanove potrebne kmetijske šole s slovenskim učnim jezikom in da se preustroji pouk v ljudskih šolah tako, da bo bolje odgovarjal kmetским potrebam.

4. Zahtevajo, da upošteva c. kr. kmetijska družba za Štajersko bolj koristi srednjih in malih kmetških posestnikov, kakor se je to godilo do sedaj.

5. Smatrajo pouk v materinskem jeziku temeljnim pogojem vsakega napredka na vseh šolah brez izjeme ter zahtevajo, da se to pedagoško načelo uveljavi.

6. Opozarjajo na kričeče krivice glede nastavljenja nemških, našega jezika popolnoma nezmožnih uradnikov pri vseh uradih na Spodnještajerskem brez razločka ter protestirajo slovesno proti zapostavljanju in preziranj

venskega jezika posebej pri ptujskih uradih ter zahtevajo slovenskih ali vsaj slovenskega jezika popoloma zmožnih uradnikov.

Resolucije so bile sprejete soglasno brez ugovora. Zvečer se je vršilo ravno tam poljudno predavanje s skioptičnimi slikami.

Slovenske novice.

Štajersko.

— **Izlet na Laško priredi** „Slov. del. podp. društvo v Celju“ in „Pazniško in del. podp. društvo v Trbovljah“ na povabilo ondotne pivovarne. Društveniki kakor tudi gostje si bodo ogledali prenovljeno in moderno urejeno pivovarno, kar bode gotovo jako zanimivo in poučno. Trboveljčani pripeljejo seboj godbo. Celjani pa pevce in bode torej poučni del združen tudi z zabavnim. Prijatelje obeh društev vabimo, da se v velikem številu udeležijo izleta, odhod iz Celja ob pol 1. uri popoldne.

— **Slovenska gimnazija v Celju.** Poroča se nam: Na celjski nemško-slovenski gimnaziji je delalo skušnjo 15. julija in 17. septembra skupno 77 učencev, od katerih jo je prestalo in bilo sprejetih 72 učencev. Prvi razred bo torej zopet imel vsoprednice. Na isto gimnazijo je prišel na mesto lansko leto odišlega suplenta Voglarja gosp. suplent Molej.

— **Za pogorelee v Radmirju** nam je poslal naš rojak, profesor Fr. Bož. Štifter iz Kaluge na Ruskem 10 K.

— **Za celjsko deklisko šolo** isti darovatelj 10 K. Hvala mu, našel mnogo posnemovalcev!

— **Tolovajstvo.** Minolo nedeljo zvečer sta v celjskem mestnem parku nahnulila dva nemška barabiča nekega vojaka in njegovo spremljevalko. Ker ju je vojak primerno zavnil, je to enega izmed njih tako razkačilo, da je z vso silo sunil vojaka z dežnikom v obraz. Zadel ga je ravno v oko. Silni smek je bil toliko močan, da je vojaku predrl konec dežnika očesno votlino, mu oko iztaknil in prišel do možgan. Potem se je pa še dežnik odlomil in leseni konec istega do platna ostal v očesni votlini. Šele drugi dan so zdravniki sicer mogli vojaku ta les iz glave odstraniti, vendar so izrekli mnenje, da bo vsled hudih bolečin najbrže v par dneh umrl. Zločinca, eden pivovarski delavec, drugi ključavničarski pomočnik, sta že pri okrožnem sodišču v zaporu. Pravi storilec je ključavničarski pomočnik.

— **Celjski mestni zbor** je v svoji zadnji seji pooblastil župana, da sme plačati 500 K odškodnine občini Vitanje za odkopavanje studencev, katere

tudi po gorovju se razprostirajo sadni vrtovi, na nekaterih mestih obširni gozdovi sadnega drevja. Hribi so precej strmi; radi tega so za posamezne vrste sadnega drevja ali trt, mnogokrat za eno vrsto sadnega drevja ali trt sezidane terase. O blagoštanju prebivalstva pričajo vasi, katere so bolj podobne mestom, kakor vases. Največ je povzdignila gospodarski položaj cele doline zadruga za izkoriščanje sadja v Oberburgu. Mesto Oberburg s približno 2000 prebivalci leži v sredi sadnih vrtov in gozdov sadnega drevja. Na koncu mesta se vzdiguje ponosno poslopje zadruga, katero predstavlja s stroji in opravo vred vrednost 600.000 kron. Sadje in vinoreja je v dolini ob Menu glavna panoga in kmetje so navezani poleg dohodkov živinoreje le na dohodke sadje in vinoreje. Sadje, ki se prideluje v teh krajih, je daleč znano in leto za letom so prihajali zunanji kupci, ki so pa ponujali sila

nizke cene in mnogokrat naravnost goljufali kmete tako, da so isti sadje vedno bolj in bolj zanemarjali in niso nič več sadili novih dreves. Cene so bile 1'20—1'80 gld. za stot, katere cene obstoje še dandanes v sadnih letih na spodnjem Štajerskem. Te nezdrave razmere, katere bi lahko uničile celo sadjerejo, so napotile 1. 1890. nekatere za blagor kmeta vnete može, na čelu župnika v Oberburgu, k ustanovitvi zadruga za izkoriščanje sadja. Ista kupuje od svojih udov, katerih je nad 600, sadje za jabolčnik in namizno sadje ter izdeluje jabolčnik treh vrst (iz mešanih jabolč. kaselskih rajnet in rambour rajnet), šampanjec iz jabolčnika in vina, jabolčni konjak, antialkoholne pijače ter v veliki meri sadne konzerve (marmelade, žele itd. iz nezrelega ali premalo zrelega sadja.)

(Dalje prihodnjic.)

kani mestna občina celjska kupiti za novi vodovod. Ako bode mestna občina stadnce kupila, vstela se bode ta odškodnina v kupnino, ki je že sedaj določena na 6000 K. Župan zatrja, da bodo že spomladi lahko začeli zidati novi vodovod, ako bodo priprave tako ročno napredovale, kakor do sedaj. — Na to so bili voljeni različni odseki.

— **Konsum mesa v Celju.** Od 2. do 9. septembra t. l. je bilo zaklanih v mestni klavnici: volov 29, krav 13, telic 6, telet 63, prašičev 41, ovac 5; v mesto je bilo vpeljeno 59 kg govedine, 5½ kg. teletine in 28 kg svinjskega mesa.

— **Celjsko godbeno društvo** naznanja, da se vrši redni občni zbor v soboto dne 29. septembra t. l. ob 8. uri zvečer v čitalniški dvorani. Dnevni red: 1. Poročilo odbora. 2. Poročilo preglednikov. 3. volitev odbora in preglednikov. 4. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **„Slovenskemu Gospodarju“** ni po volji novica „Slov. Naroda“, iz katerega jo je posnela „Domovina“, da prevzame vodstvo ljubljanskega hotela „Union“ nemški voditelj celjskega hotela „Stadt Wien“ in opazke k njej. „Slov. Gospodar“ pravi, da je notica v svojih izvajanjih neresnična. Priobčujemo to resnici na ljubo. Zeleti bi pa bilo, da bi „Slov. Gospodar“ po običaju dostojnih časnikarjev naslovil svojo grajo na list, ki je neljubo mu stvar v svet spravil, ne na nas!

— **Iz Vojnika.** Spet nam je priredila naša narodna čitalnica lepo, domačo veselico. In dasi so se zbirali na nebu črni oblaki, in je grozil silen vihar, vendar se je zbralo ljudstva še dovolj veliko. Prihiti so k nam pevci „Slov. delavskega podpor. društva“ iz Celja, bodi jim na tem mestu izrečena naša iskrena zahvala! Videli smo tudi naše goste iz sosednjih krajev — iz Črešnjic, Novecerkve, Frankolovega in Smartna.

Z malimi početki in slabimi močmi smo začeli — danes pa lahko gledamo ponosno na uspehe svojega prizadevanja. Naša pot pa je odkrita, pošteno je naše delo — vemo kaj hočemo. Vsakemu so odprta vrata k nam, kdor misli pošteno. Zato nas ne dosežajo in ne strašijo razni onemogli izbruhi jeze naših nemčurskih sosedov, pa tudi ne nasprotovanje iz neke strani v slovenskem taboru. Nasprotnega delavca spoštujemo — onemoglega, prikritega zabavljaja nikdar, ki je le suha veja na našem deblu, ki zna samo razjedavati, ne pozna pa dela, ker je prelen za delo. To le naš prvi in zadnji odgovor — tebi pa slovenska mladina, ki se zbiraš v čitalnici v čast v ponos! Ne oziraj se ne na levo ne desno, ti sama veš najbolje, da si na pravi poti, da pozdravljamo tvoje delo vsi, ki nam je mar napredka!

— **Iz Št. Jurja.** V nedeljo, dne 23. t. m. bode poučno predavanje na vrtu g. Cernovška v Št. Jurju. Govoril bode g. F. Goričan, kmet, potovalni učitelj po večernicah. Kmetje, udeležite se v obilnem številu in pristopajte tudi ob tej priliki k podružnici, kateri se še ni vpisal. Naj bi se tudi Drameljčani, Slevnčani, Kalobčani in Ponikvani udeležili predavanja.

— **Laško.** Pri nalivu v noči od nedelje na ponedeljek ponesrečila se je neka ženska, katero so potegnili v Rimskih toplicah iz narasle Savinje. Ženska je stara blizu 40 let, ter je oblečena le v spodnje krilo brez srajce, iz česar se sklepa, da se je zgodil mogoče kak zločin. (Dost. ur. Morebiti je to žena g. Blaža Sedminka iz Letuša, ki v današnjem listu naznanja, da se mu je soproga izgubila.) — Umrl je 18. t. m. tukajšnji poštar Andrej Pretnar, rodom Kranjec v 68. letu. Bolehal je že več let za vodenico. —

„Bralno društvo“ priredi dne 6. oktobra popoldne ob 3. uri dobrodelno predstavo „Trije tički“ od Jaka Štoka — katere čisti donesek je namenjen za pogorelee na Humu. — Pozivljamo že danes vse okoličane in tržane, ki imajo srce za našega kmeta, da oddajo svoj prispevek pri obisku te predstave. Igra se vrši v pivnici. — V slovenski ljudski šoli na Laškem nahaja se toliko otrok, da jih morajo pošiljati v nemško šolo. Skrbeti se mora nujno za razširjevanje slovenske šole.

— **Žena zginila ali ponesrečila.** Izgubila se je v noči od 17. t. m. slaboumna žena posestnika in gostilničarja v Letušu Blaža Sedminka. Dotična je šla ob 3. uri zjutraj iz hiše ter se ni več vrnila. Sodi se, da je zabredla nesrečnica najbrže v mimo tekočo Savinjo ter ondaj našla smrt. Komur bi bilo kaj znano, prosi se, da sporoči to njenemu skrbčemu soprogu. (Opozorjamo na dopis „Laško“.

Blaž Sedminek.

— **Sodne razmere na Štajerskem, Kranjskem in Koroškem.** V področju graškega nadsodišča, katerega teritorij je do polovice slovenski, spada 1 višje pravdnštvo, 7 sodnih dvorov in 123 okr. sodišč, od teh sta dva sodna dvora in 29 okr. sodišč na Kranjskem. V vseh teh sodnih uradih službuje 599 juristov, od teh jih je 107 na Kranjskem. Po potrebi bi moralo biti vsaj polovico teh uradnikov Slovencev, pa jih ni, ter jih imajo Nemci neprimerno večje število nego mi. Avskultantskih mest je sistemiziranih 110, od teh imajo jih Nemci 82, Slovenci pa 28 in sicer 16 na Kranjskem, 11 na Štajerskem in 1 na Koroškem! Po številu slovenskega prebivalstva bi morali imeti vsaj 55 slov. avskultantov. Sodnih adjunktov imamo na Kranjskem 45 in ker imamo vsega skupaj samo 28 slov. avskultantov je jasno, da jih kmalo ne bo dovolj za vsa mesta na Kranjskem, na Štajerskem in Koroškem pa ne bo kmalu več nobenega — in če naši juristi ne bodo začeli vstopati v sodno službo, morajo v kratki dobi preiti vsa sodniška mesta v nemške roke. To bi bilo za nas zelo nevarno.

— **Prof. dr. Frischaufa**, znanega prijatelja Slovencev in odličnega pospeševalca teženj „Slovenskega planinskega društva“, hoče baje vlada na pritisk profesorskega kolegija na vseučilišču v Gradcu, kateremu je prof. Frischauf trn v peti, ker ne tni v nemškonacionalni rog in zlasti ker je prijazen Slovincem, upokojiti. Ali ni med nami nikogar, ki bi se zavzel za preganjanega Frischaufa in pri vladi v pravi luči osvetil gonjo proti njemu?! To bi bilo žalostno! Pričakujemo, da bodo naši poslanci storili svojo dolžnost in se krepko potegnili za moža, ki si je zlasti za slovensko planinstvo pridobil neverljive zaslug.

— **Pet poslopj je pogorelo** v Lašah pi Šmarju pri Jelšah. Zažgal je otrok, ki se je igral z užigalicami.

— **Požarna bramba na Ljubnem** ima sledeče može v odboru: Ignacij Fludernik, načelnik, Jožef Ermen, namestnik, Franc Lihteneger, vodja brizgalničarjev, Jožef Lihteneger, vodja plezalcev.

— **Nova Štifta pri Gornjem gradu.** Občinski zastop je v svoji seji dne 16. septembra t. l. soglasno sklenil in odposlal državnim poslancem sledečo resolucijo:

Občina Nova Štifta izraža svoje ogorčenje nad brutalnim preglasovanjem Slovanov v odseku za volilno reformo; obžaluje, da se hoče postaviti krivičen temelj novemu volilnemu redu in pozivlja vse slovenske državne poslance, naj odločno z vsemi močmi — četudi z obstrukcijo — preprečijo,

da bi se uzakonil ta načrt volilnega reda, ki pušča stotisoče Slovencev brez zastopstva in ki velike slovenske trge izločuje iz volilne skupine za mesta in trge. V katere uvršča celo nemške gorske vasi.

Ako bi se to pa vendar zgodilo, pozivljajo se vseslovenske občine, da vstavijo takoj vsako delovanje v prenešenem delokrogu.

Na Štajerskem zahtevamo 8, na Koroškem 2, slovenska državna poslanca.

Hočemo tudi, da se vstvari za slovenske trge in mešana mesta na Štajerskem poseben slovenski mandat za državni zbor.

— **Savinjske planine** je obiskalo letošnje poletje dokaj več tujcev, kakor prejšnja leta. Vidi se, da bo nova krasna cesta iz Ljubnega do Solčave promet tujcev zelo povzdignila. Želeti bi bilo samo, da bi se slabe, lesene mostove nadomestilo z novimi zidanimi. Ako se še to zgodi, potem bo pa ta cesta brez dvoma ena najlepših gorskih cest na Štajerskem.

— **Umrli je Jurij Virant**, notarski kandidat v Rogatcu, star še le 41 let po kratki pa mučni bolezni. Pogreb dne 20. t. m. ob 4. uri popoldne je vodil č. g. dekan Šalomon pod asistencio g. kaplana Ž. Udeležilo se ga je lepo število rogaških tržanov, med temi tudi c. kr. notar Strafella, okrajni sodnik Zanger in več c. kr. uradnikov; nadalje so se udeležili zadnjega spremstva društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Celju, katero je svojemu bivšemu članu in sotrudniku položilo krasen venec na prerani grob ter pokojnikovi sorodniki iz Gomilske v Savinjski dolini. Pokoj njegovi duši!

— **Hrastnik - Dol**. Odbora „strelskega in kegljavskega kluba Hrastnik-Dol“ in „bralnega društva na Dolu“ si štejeta v čast izrekati vsem, ki so količkaj pripomogli k tako krasno uspeli veselici, najpriserčnejšo zahvalo. Zahvaljujemo se cenj. gostom iz Ljubljane, Litije, Zagorja, Rajhenburga, Razborja, Rimskih toplic, osobito Trboveljcem za udeležbo. Oprostite naj nam pa, če je bila postrežba ponekod morda pomanjkljiva — bila je to naša prva veselica v nekoliko večjem obsegu. Preserčna hvala vsem darovalcem lepih dobrot, hvala vrlemu „pazn. in podp. društvu“ iz Trbovelj za izborni godbo, ki jo moremo vsem narodnim društvom najtoplje priporočati. Pozabiti nam pa ni naših čast. gospé in dražestnih gospic, katerih požrtvovalnost in neumornost je bila vprav pri tej veselici brez primere.

Sicer pa skupni naš namen je delati v prid narodu, ki ga ljubimo, in vsak najmanjši uspeh naj nam bo v zadoščenje.

Hrastnik-Dol, 18. kimovca 1906.
Odbora obeh društev.

— **Bizeljsko**. Trgatev se bliža. Hvala Bogu, obeta biti letos obilna in po kakovosti izvrstna. Nezgod ni bilo nikakoršnih, trtnih bolezni ni bilo, grozdje je lepo razvito in lepo zori. Bizeljsko vino se samo hvali, vendar opozarjamo vinske trgovce na Bizelje in na mnogoobetajočo vinsko letino. — V Bizeljah sta dva zakonska, ki bi letos imela obhajati dijamantno poroko, in 17 kmetskih parov bi imelo obhajati letos zlato poroko. Težko, da se bo to slavje obhajalo, ker vlada med ljudstvom prazna vera, da po zlati poroki en zakonski drug kmalu umrje. Tukaj živi neki sodar, ki ga že pije 99 let in je popolnoma zdrav, čil na duhu in na telesu.

— **Na kol se je zabodla**, v oču B. pri Lučanah kmetica Amalija Dreisinger, ki je padla s češplje. Ker ni bilo nikogar doma, visela je prebo-

dena celo uro na kolu, dakler se ni zlomil. Kmalu potem je nesrečnica umrla.

— **Ljubezniv sin in brat**. 22-letni mizarski pomočnik Anton Jodl v Studencih pri Mariboru je svojega rodnega očeta vrgel ob tla, da se je poškodoval. Isto je storil s sestro Sedel bo zato en mesec.

— **Iz Ptujja**. Dne 10. t. m. je bilo premiranje bikov plemenjakov ptujskega okraja. O tej priliki se je pokazalo, da slovenski kmetje nimamo nič pričakovati od nemškutarskega okrajnega zastopa ptujskega. Ta zastop si je izvolil v komisijo same grajščake in njih „ferbolterje“. Kmetje so govorili: „Kaj vraga iščejo graščaki pri komisiji in hočejo ogledovati našo živino, v svoj domači hlev pa nikdar ne pogledajo.“ Pri premiranju se je godila kmetom huda krivica. Ornig je potisnil svoje „šekaste“ bike v ospredje, akoravno so bili marijinodvorski biki lepši. Komisija ni gledala na bika, ampak na njega posestnika. Tako je dobil za lisaste bike prvo darilo Franc Kaiser v Ptujju. Kmetje so rekli: Naj bo, saj je treba Kaiserju veliko denarja, da poplača svoje dolgove.“ Za bele bike je dobil prvo darilo Ivan Klemenčič, učitelj in posestnik na Ptujski gori. Mi temu gospodu privoščimo darilo, saj je bil njegov bik eden najlepših, če ni bil sploh prvi. Povemo mu pa, da gotovo ne bi bil dobil prvega darila med belimi biki, ako bi se ne bil „ferbolter“ Rudl potegnil zanj. Videlo se je tudi, da je komisija postopala strankarsko celo pri lisastih bikih. Tukaj ni bila merodajna mera, visokost, dolgost, obseg okrog prsi in starost, ampak posestnik bika. Tako je komisija sklepala pri štirih zobih bika, da je isti star 2 leti, 2½ leta in 3 leta. Mi kmetje smo vse to opazovali s paznim očesom in ušesom in povemo Vam gospod Ornig, da nam ne bode več dolgo gospodovali, kakor Vam je zabrusil v obraz g. načelnik Fürst, da si predrago plačujete lisaste bike pri tujcih, ko imamo mi kmetje v ptujskem okraju že lepše in ceneje bike kakor drugod. Zapisegli smo se, da nikdar več ne ženemo svojih bikov k premiranju, dokler bode gospodovali Vi in Vaši podrepaniki ter uganjali bikovsko politiko. **St. S.**

— **Umor**. V Lanci vasi pri Šč. Vidu niže Ptujja so našli v grmovju od svojega moža ločeno Ano Bedrač ubito. Umoril jo je z motiko na zverinski način neki veliki suhi mož, ki je po umoru izginil.

— **Plesna šola „Sloven. trgov. kluba“ v Mariboru**, se prične z dnem 1. vinotoka t. l. v mali dvorani „Narodnega doma“ v II. nadstropju. Vpisovanje v to šolo se vrši v nedeljo, dne 30. septembra t. l. v mali dvorani v I. nadstropju, kjer se dobe tudi vsa natančnejša pojasnila.

— **Iz Maribora**. Piše se nam: Na veselici dne 16. septembra 1906 je pokazal pripravljalni odbor Mariborskega Sokola, da umeva svojo nalogo in da ji je tudi kos. Poprej se je vedno govorilo, da so v Mariboru preveč neugodne razmere, za ustanovitve „Sokola“. Pri radnji veselici se je pokazalo, da temu ni tako, marveč, da bi se bilo v Mariboru že zdavno lahko ustanovilo „Sokola“, ako bi bilo najti v merodajnih krogih več resne volje. — Vsled slabega vremena se je vršila telovadba v veliki dvorani „Narodnega doma“. Nastopilo je pri prostih vajah 20, pri vajah na orodju 24 telovadcev. Proste vaje, pri katerih je svirala narodna godba iz Slov. Bistrice, izvajale so se tako lepo in precizno, da ni hotelo biti konca aplavzu navdušenega občinstva. Vaje na orodju so se izvajale v treh vrstah.

Mnogobrojno občinstvo je navdušeno pozdravljalo telovadce, ki naj v najkrajšem času ponosno stopijo v vrsto slovenskih „Sokolov“. — Pevske točke proizvajalo je jako dobro pevsko in bralno društvo „Maribor“ pod vodstvom mnogozaslužnega g. Stegnarja. Slov. Bistričanom je častitati na njihovi narodni godbi, katera sicer obstoji še le leto dni, a se je v tem kratkem času jako dobro izvežbala.

— **Izpred mariborskih porotnikov**. Dne 17. t. m. se je imela pred tukajšnjimi porotniki zagovarjati 21-letna samska dekla Jožefa Seršen, iz Spodnjega Boča, zaradi detomora. Razpravo je vodil okrajno-sodni predsednik Perko. Dne 18. marca t. l. je namreč Seršen zginila za kake pol ure svoji gospodinji Mariji Hojnik od dela in se čez nekaj časa vrnila. Gospodinja, ki je vedela, da je nje dekla noseča, je takoj zapazila na njej veliko izpremembo in jo stavila na odgovor. — Zdravniška preiskava je dognala, da je otrok živ prišel na svet. Pri večrajšnji razpravi se je Seršen zagovarjala, da če je tudi morda živo dete porodila, mu ni namenoma nič žalega storila, da ga je k večjemu v velikih bolečinah in razburjenosti umorila. Porotniki so vprašanje o detomoru zanikali, potrdili pa, da je Seršen kriva otrokove smrti, ker se za porod ni pripravila in zaupala babici. Obsojena je bila na leto dni.

— **37krat je bil kaznovan** 48-letni viničar Matevž Kalc v Mariboru. Zadnji kazen za dobo enega meseca je dobil te dni, ker je svojemu gospodarju zagrozil, da ga ustrelji.

— **Slepar**. Bivši kaplan, sedaj odvetniški koncipijent dr. Matej Osenjak v Gradcu, je spomladi inseriral, da išče kako stalno službo. Kmalu mu je pisal neki pisatelj dr. Hofmann ter mu ponudil priskrbeti službo, da mu le takoj pošlje svoje dokumente. Dr. Osenjak je storil takoj, a ker je dr. Hofmann nato pisal še po večjo vsoto denarja, je postal dr. Osenjak oprezen ter se je rajši sam peljal k Hofmannu, katerega pa ni nihče poznal. Kmalu na to pa je začel dobivati dr. Osenjak od raznih občin pozive, naj vrne posojila in podpore, ki so mu jih občine dale med potjo. Slepar, ki mu je dr. Osenjak tako nepremišljeno poslal svoje dokumente, je namreč z njimi sleparil občine. Sedaj so tička prijeli v Draždanih. Isti je 39 letni Edmund Scholc.

— **G. dr. Osenjak** poroča iz Gradca, da ni poslal sleparju dr. Hofmannu svojih originalnih dokumentov, temuč le prepise.

— **Umrli je v Gradcu** vsenčiliški profesor, dvorni svetnik dr. Zdenko Skraup v starosti 57 let. Pončeval je kemijo in je bil v letu 1903 in 1904 vsenčiliški rektor. Čeprav českega pokolenja je bil Skraup hud nemški nacionalc.

— **„Kolesarsko društvo Sloga v Gradcu“** je uprizorilo dne 15. sept. t. l. popoldan izlet v Dörfle. Udeležba je bila povoljna. Predsednik društva, g. Miško Cizelj, je spretno vodil kolesarje kot prvi dobremu, pristnemu ljutomerzanu nasproti, ki ga toči gostilničar v Dörfli. Zapela se je pri izvrstni kapljici marsikatera domača pesem. Nad vse krasen pa je bil samospjev g. F. I. Društvo kolesarjev „Sloga“ v Gradcu namerava napraviti letošnjo jesen še več sličnih izletov, kajti sedaj, ko je vročina že precej popustila, je za ta šport najugodnejši čas. Želeti bi bilo, da bi vsi v Gradcu stanujoči slovenski kolesarji pristopili k „Slogi“, kar bi gotovo tudi pospeševalo družabno življenje med sedaj raztrošenimi rojaki. Živeli slovenski graški kolesarji, k „Slogi“ torej!

— **Znižanje postavne obrestne mere**. Vlada kani znižati postavno obrestno mero za vse pravne posle v področju državlanskega prava od 5% na 4% in za posle v področju trgovskega prava od 6% na 5%. Gremijum trgovcev v Gradcu je predal vladi spomenico v kateri svetuje naj se določi ena sama obrestna mera za posle v področju državlanskega in trgovskega prava in sicer na 5%, ker nikakor ni umestno, da bi postava dajala privatnikom v tem obziru večje ugodnosti nego pa trgovcem.

Kranjsko.

— **Volilna reforma za mesto Ljubljano**. Stranka socijalnih demokratov sklicuje javen shod za v nedeljo 23. t. m. z dnevnim redom: Volilna reforma za mesto Ljubljano. V dotičnem oklicu pravi: „zavlačevanju volilne reforme za mesto Ljubljano je treba napraviti konec. Ta zbor ima namen poizvedeti od občinskih svetovalcev samih, zakaj ne izvedo reforme, posebno, ker je narodno-napredna stranka sprejela v svoj program načrt splošno, direktno in tajno volilno pravico s proporcionalnim volilnim sistemom. Naša dolžnost je, da pozovemo ljubljansko občino odločno na odgovor.“ Na to odgovarja „Slov. Narod“, da občinski svet ljubljanski nima pravice preminjati mestni volilni red. Občinski redi in občinski volilni redi spadajo v kompetenco deželni zborov, kateri edini delajo in preminjajo dotične postave, ne da bi jim mogle občine, katerih se to tiče, v tem braniti. „Slov. Narod“ svetuje soc. demokratom naj se obrnejo torej na deželne poslance in naj od njih zahtevajo pojasnila, katerih si žele. Občinski zbor ima samo to pravico, vložiti, kakor vsakdo drug peticijo na deželni zbor, naj mestni red in mestni volilni red premeni. Te peticije pa mestni zbor ni vložil, kakor se kaže — in to je baš tisto, kar socialni demokratje mestnemu zboru očitajo.

— **Izkaz društvene posredovalnice slovenskega trgovskeža društva „Merkur“**. V službo se sprejme: 1 poslovođa, 2 knjigovodji, 1 korespondent, 1 kontorist, 8 pomočnikov mešane stroke, 2 pomočnika specerijske stroke, 3 pomočniki železne stroke, 2 pomočnika manufakturne stroke, 1 pomočnik galanterijske stroke, 1 prodajalka, 1 kontoristinja in 6 učencev. — Službe iščejo: 2 poslovođji, 2 knjigovodji, 2 korespondenta, 11 pomočnikov mešane stroke, 3 pomočniki specerijske stroke, 3 pomočniki manufakturne stroke, 2 pomočnika galanterijske stroke, 2 prodajalki, 3 blagajničarke, 7 kontoristinj.

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani**. Blagajnik družbe pošilja izkaz dohodkov od 1. do 31. julija t. l. V imenovani dobi je dobila družba od občin 85 K, od posojilnic in društev 192 K, na volilih 200 K, nabranih in v časnikih izkazanih darov 454.60 K, od podružnic 919.67 K, raznih darov 236.86 K, za narodni kolek 89 K. Od narodnih trgovcev za družbino živila: od Auerjevih dedičev za Ciril in Metodovo pivo 501.12 K, za družbino šampanjec 36.88 K, od g. Ivana Jebačina za družbino kavo 479.60 K. Skupaj 3194.73 K.

— **Družba sv. Cirila in Metoda** je imela od 1. do 31. avgusta t. l. tele dohodke: darovi skazani v časopisih 905 K 13 v, prispevki podružnic 1125 K 62 v, celjska moška in ženska podružnica 1000 K, darovi raznih društev, posojilnic itd. 66 K 31 v, razni darovi 414 K 86 v, dohodki veselice 190 K. Skupaj 3701 K 92 v.

— **Namesto v Ameriko — za služek doma**. Piše se nam: Hosto Vrbovsko, pošta Cetinj, kupil je gosp.

Rebeschini. Potrebne za sekanje 100 delavcev, in 100 delavcev za napravo „švelarjev“ in (žganje) kuhanje oglja. — Delo traja celih šest let, in to poleti in pozimi. Oglasi se pismeno: — Rebeschini, Birčna vas, Rudolfovo.

— **Ponesrečil** se je v soboto 21-letni posestnikov sin Josip Hrvat in v Gornji Zemoni pri Ilirski Bistrici z lovsko puško, ko je hotel iti na lov na lisice. Pri tem se mu je po nesreči sprožila puška in krogla mu je švignila v srce, da je bil na mestu mrtev.

— **Lokalna železnica Kranj—Tržič.** Koncesijska listina za lokalno železnico iz Kranja v Tržič je bila izdana v državnem zakoniku z dne 5. septembra t. l. št. 178. Koncesija za gradbo in obrat te železnice se podeli dr. Karlu baronu Bornu od Sv. Katarine v zvezi s tovarnarjem Andrejem Gassnerjem in županom Karlom Mallyjem v Tržiču. Država garantira do 76. koncesijske dobe za 4% obrestovanje prednostnega posojila, ki se ima najeti v ta namen, ki pa ne sme znašati več nego 1.750.000 K. Železnica se mora zgraditi najkasneje v dveh letih. Koncesionarjem se dovoli, da smejo ustanoviti za železniško podjetje delniško družbo. Koncesija traja 90 let. Kakor se poroča iz Kranja, bo vodil gradnjo železnice višji stavbni komisar Robert Schindler, ki je že dospel tja. Otvoritev nove proge bo 1. junija 1908.

— **Požar.** Petletni otrok Alojzija Pintariča na Raki je zažgal domače hleve, da so pogoreli z veliko mrve in gospodarskimi orodji do tal. Škode je 3000 K.

— **Nesreča v apnenici.** Janez Uršič, posestnik v Spodnjih Stranjah, je imel v torek dne 11. t. m. opraviti pri svoji zidani apnenici. Med delom so se kroglice sesule in Uršiča zasule. Do pasu opečenega reveža so izvlekli z žganega apna. Uršič ima strašne opekline, vendar pa je upati, da okreva.

— **Ogenj.** Na Viru pri Domžalah je posestniku Ivanu Štitarju pogorel pod, kozolec, šupa, drvarnica in hlev ter mnogo poljskih pridelkov. Škode je 3600 K. Ogenj je nastal najbrž sled tega, ker je nekdo vrgel gorečo žago za pod.

— **Shod davkarskih uradnikov.** Na Dunaju se je vršil 17. t. m. shod delegatov vseh društev davkarskih uradnikov avstrijskih, h kratu pa so bili tudi drugod po državi shodi davkarskih uradnikov. V Ljubljani so davkarski uradniki na svojem shodu sprejeli te le resolucije:

1. Poziva se na Dunaju zbirajočo društveno zvezo davkarskih uradnikov da se potegne za konečno urejenje službenih razmer davčnih uradnikov. Hancement naj se uredi tako, da se pomakne vsak davčni uradnik po šestih letih iz XI. v X. činovni razred, po 6 letih iz X. v IX., po 10 letih iz IX. v VIII. razred. Deveti činovni razred naj doseže vsak davkarski uradnik v 18. osmi čin. razred pa v 23 službenih letih.

2. Službena leta naj se znižajo od 40 na 35 let, kar je z ozirom na težko in odgovorno službo davkarskih uradnikov opravičeno.

3. Naj se končno z vsemi zakonitimi sredstvi zahteva, da se izda službena pragmatika in da se uvede javna kvalifikacija uradnikov ter se s tem postavi naposled podložnega uradnika na pravno stališče svojim predstojnikom in višjim nasproti, kateri so dosedaj le premnogokrat ravnali z njim, ne po pravu in zaslugi; ampak, po osebnih naklonjenostih in željah uradniških mogotcev. Čas je res, da se temu suženjstvu, ki je pravni državi le na sramoto, napravi enkrat konec

ter da tudi uradnikom one stanovske pravice, ki jim tičejo.

Primorsko.

— **Pevsko in glasbeno društvo v Gorici** naznanja, da se prične šolsko leto 1906/07. z dnem 1. oktobra 1906. Vpisovanje za učence vršilo se bo od 15. septembra do 1. oktobra vsak dan izven nedelj od 11. do 12^{1/2} dopoldne in od 4. do 5. popoldne v društvenih prostorih v „Trgovskem domu“. Šola podaja pouk v petju, glasbeni teoriji, na gosli in klavir v štirih tečajih. Zborovo petje se uči v skupnih vajah šolskih zborov in koncertnih zborov. Društvo priredi, kakor vsako leto tekom 1906/7 dva velika koncerta in en javen nastop učencev. Šolski in koncertni vodja ter učitelj petja in gosli je g. Josip Michl, absolvent praškega konservatorija, učitelj na klavir g. Emil Komel, izprašan pred komisijo za pouk v petju in glasbi na srednjih šolah pri c. kr. namestništvu na Dunaju.

— **Poštna služba z avtomobili.** Goriška trgovska in obrtna zbornica se je obrnila do poštega ravnateljstva s prošnjo, da se uvede v naši deželi poštna služba z avtomobilom.

— **Vse laško** bo pri novem električnem tramvaju v Gorici. Vsi napisi, vse tiskovine, službeni jezik, vse ima biti laško. Glede na to opozarjamo, da celo v Ljubljani se radi prometa rabi tudi drugi jezik — pri nas pa naj se prezre jezik večine v deželi! To bi bil škandal — na kateri že damo pravi odgovor. Pa naj se vozijo sami Lah s tramvajem — ga bodo morali kmalu ustaviti. Svarimo torej resno pred tem, da bi bil ta novi tramvaj tako laški, kakor mislijo zdaj.

— **Shod italijanskega dijaštva v Trstu.** Tega shoda se je udeležilo okoli 200 dijakov s Primorskega, Dalmacije in Tirolskega kakor tudi veliko profesorjev in politikov italijanskih. Referent je bil dijak Sulligoi, kateri je v svojem govoru zahteval, da Italijani ne smejo popustiti v tem boju, dokler ne dobe popolne italijanske univerze v Trstu. Govorilo je še več dijakov, poslanec Hortis in podžupan tržaški Venezian. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se zahteva, naj vlada osnuje popolno italijansko univerzo v Trstu, naj pa takoj premesti juridično fakulteto, ki je bila že dovoljena in potem zopet preklicana iz Wiltena na Tirolskem v Trst in naj se prizna veljavnim učni čas. na tej zatrej fakulteti. Končno naj se spremeni izredno filozofsko stolico profesorja Farinelli-ja v redno. Po končanem zborovanju so bile običajne demonstracije in protidemonstracije italijanskih in avstrofilskih Lahov in socijalnih demokratov, od katerih so se eni navduševali za Italijo drugi za Avstrijo, eni so peli Garibaldijevo drugi avstrijsko himno. Pred Café Municipio so se celo malo zlasali, policija je pa dala kavarno zapreti, odvedla je par demonstrantov v zapor in — mir je zavladal na Šipki!

— **Defraudant.** V Trstu je Nemec Viktor Buchberger kot upravitelj izselniškega doma društva Avstro-Američana ukradel železno blagajno, v kateri je bilo 1450 K ter zbežal v Benetke; ko je zapravil denar se je vrnil v Trst, kjer so ga prijeli in odvedli v zapor.

— **Drzen roparski napad.** V Trstu so v nedeljo trije lopovi pri belem dnevu opoldne v pričo več ljudi napadli v ulici Pondares 52 letnega krošnjarja Andreja Brešana. Dočim sta ga dva tiščala ob zid, mu je tretji brskal po žepih. Ko je prišel redar, so pobegnili, vendar so enega prijeli. Tat je 24 letni kamnosek Ivan Sturm. Brešanu je izginilo 16 kron denarja a

ne ve, če so mu jih vzeli napadalci ali če je ta denar zgnubil v zmešnjavi.

Gospodarstvo.

V čem greši naš kmet pri pridelovanju sadjeverca?

Mnogokrat sem že naletel na kmetiča, ki mi je tožil, da njegov sadjevec (sadni mošt, tolkla) ni tak, kot bi moral biti, da nima pravega okusa, da ne trpi delj časa, da se posebno v poletnem času rad skisa in da ima še več takih slabih lastnostij. Če pogledamo kako ponekod naši ljudje pripravljajo sadni mošt, pač ni čuda če jim potem sadna pijača ne teče posebno ljubo po žejnem grlu.

Glavna krivda, da sadjevec ni dober, obstoji po mojem prepričanju v tem, da naš kmetič iz nezrelega sadja pripravlja tolklo. Kakor hitro se začne sadje trebiti, t. j. da sem in tje kakšen sad odpade, to je v času, ko še le začne sadež prav zoreti, spleza sadjerejec na drevo in z drogom nensmiljeno udriha po vejevju, polnim nezrelega sadja. To napačno delo posebno izvršuje na hruškah. In koliko truda ima ubogi človek, če hoče vse nezrelo sadje spraviti z drevesa! S tem, da klati nedoraslo sadje, pa občutno oškoduje tudi drevo samo. Prerado se zgodi, da tako drevo usahne, ali pa po tri do štiri leta nič ne rodi, ker mora prej šele rane zaceliti. Sadjevec iz nezrelega sadja pa zato ni dober, ker mu manjka potrebnega sladkorja, ki je neobhodno potreben, da sadje vre, ali da se skuha. Manjka pa v nezrelem sadju še drugih potrebnih snovij. Pomnimo torej: Ne berimo nikdar nezrelega sadja za sadjevec. Počakajmo vsikdar, da se razvije v sadju dovolj prepotrebnega sladkorja, torej dotlej, da je sadje zrelo, da začne v večji množini padati z dreves.

Nadalje sem tudi videl, da puščajo ponekod mošt več dni v kadeh, ne da bi ga kaj po prešanju stočili v sode. Starokopitneži namreč trde, da postane na ta način sadjevec bolj čvrst. A tudi to je velika napaka! Če stoji sadni mošt en ali še več dni v odprtih kadeh postane občutno grenak; pa tudi mnogo nesnage in mrčesa se zbere v kadi: ose, sršeni, pajki, muhe in več takega. Če hočemo imeti dobro sadno pijačo, moramo tudi to starokopitno navado opustiti.

Za dober sadjevec pa mora biti tudi dober, čist in pridno pripravljen sod. Če je sod vedno dobro umit in večkrat zveplan, se nam ni bati, da bi se sadjevec usmradi. Tako se torej drži sadjar treh zapovedi.

1. Za napravo sadjevca vzami vselej le dovolj zrelo sadje!

2. Sadni mošt vlivaj sproti v sod!

3. Preden sod napolniš z moštom moraš ga dobro zmiti in popolnoma osnažiti in ga tudi žvepljati!

Če boš se po tem ravnal, imel boš dobro pijačo, ki ti bo gasila žejo in te tudi krepčala.

Sadjar iz Slov. goric.

Centralna zadružna blagajna.

19. t. m. je zborovala na Dunaju pod predsedništvom fin. ministra dr. Korytowskega enketa zaradi osnovanja centralne zadružne blagajne. Enkete se je vdeležilo tudi mnogo državnih poslancev. Finančni minister je v svojem govoru povdarjal, da bode ta nova institucija imela ta namen, da preskrbi kmetijstvu in mali obrti potrebni bankovni kredit. Novi zavod bode spajal vse zadružno posojilništvo ter bode tako uresničil misel vzajemnosti.

Nova institucija bode zadruga ter se bode vsled tega kaj lahko pripojila kot nov člen k že obstoječim deželnim zvezam; državna udeležba na novi instituciji bode v obliki zadružnika. Država si ne bode lastila jerobstva ne nad novim zavodom, ne nad zadružništvom, želeč mu prost razvoj in utrdbo kredita.

Druge slovanske dežele.

— **Na gospodarsko razstavo v Zagrebu** je prišlo 14. t. m. 269, 15. t. m. 1014, 16. t. m. pa 3053 hrvatskih kmetov; privabila jih je posebna razstava goveje živine. V nedeljo je bilo 16.630 oseb na razstavi; toliko jih še ni bilo poprej na en dan.

— **Na razstavi goved v Zagrebu** je bilo razstavljenih 555 živalij, in sicer 131 pingavsko mölltalskega, 176 simmentalskega, 163 križanega, 41 podolskega plemena, 44 živinčet pripadalo je drugim plemenom. Od izložene govedi jih je bilo 200 imovina malih posestnikov.

— **Nova Zajčeva opereta.** V Zagrebu pride skoro na oder nova opereta Ivana pl. Zajca „Nihilistica“. Libreto je napravil Viljem Otto. „Pester Lloyd“ piše, da bodo prevedli opereto tudi v mažarski jezik. Na premiero pride več gledaliških ravnateljev iz raznih krajev.

— **Hrvatska narodna kmetjska stranka** je imela 16. t. m. svoj občni zbor v Zagrebu. Sklenilo se je, da si ustanovi svoj dnevnik „Dom“ in da si osnuje svojo posebno kmetjsko tiskarno, za katero se upisujejo sedaj delnice po vsem Hrvatskem.

— **Hrvatsko gledališče.** V nedeljo zvečer uprizori zagrebsko gledališče Parmove „Caričine Amazonke“.

— **Srbski profesorji v Sofiji.** V kratkem prirede srbski profesorji izlet v Sofijo, da vrnejo svojim bolgarski kolgom obisk. Dosedaj se je javilo že okoli 100 izletnikov. Bolgarski profesorji se pridno pripravljajo, da dostojno sprejmo svoje srbske tovariše.

— **Slavnostna otvoritev narodnega gledališča v Sofiji.** Sofijska „Večerna Pošta“ piše, da bo otvoritev novega sofiskega gledališča sijajno narodno slavlje. Pri slavnosti in pri otvoritvi bodo sodelovale samo povabljene osebe. Navzoči bodo vsi višji sofijski krogi, diplomatski zastopniki, vojaški dostojanstveniki, narodni poslanci, književniki, časnikarji in umetniki. Vsako mesto v kneževini pošlje na slavnost po dva zastopnika, a povabljeni bodo tudi zastopniki ostalih evropskih držav, kakor tudi predstavitelji drugih, zlasti jugoslovanskih gledališč. Povabljenim gostom se priredi slavnostni banket.

— **Vlak je povozil** notarja Accurtija iz Badljevine na Hrvatskem, ko se je peljal z ženo čez železniški tir in je pridrdral vlak v tistem hipu. Žena in voz sta odletela v bližnji jarek, notarja pa je stroj prerezal čez prsa.

— **Poljska podjetnost.** Zavedni Poljak baron Lucenski je kupil v ogrskih Tatrah velikanska posestva, ki obsegajo osem celih občin. Nadalje se je ustanovilo delniško društvo, ki hoče kupiti 1000 katastralnih oralov zemlje v Tatrah, da na ta način pridobez nazaj Poljakom, kar je bilo že nekdaj njihovo ter na ta način prisili, da se ta svet priklopi Galiciji. Mažarske županijske oblasti pa seveda skušajo delati nakupovanju vsakovrstne ovire.

— **Posledice reških izgrediv** bodo njih provzročitelji občutili na svojih mošnjičkih, kajti vsi trgovci v hrvatskem Primorju so na raznih shodih

sklenili, da ne bodo v bodoče naročali nič več pri laških trgovcih na Reki, ampak vse in dosledno le pri hrvatskih, slovenskih in madžarskih trgovcih. Take lekcije, če so dobro in strogo izvedene so najlože razumljive.

— **Velike vojaške vaje v Dalmaciji**, pri katerih sta sodelovali armada in vojna mornarica so končale. Te vaje so bile z vojaškega stališča zelo zanimive, kajti letos se je v prvič poskusilo praktično izvesti ukrcanje in izkrcanje velikih vojnih mas na obrežju, katero je v nasprotnikovi oblasti. Za prevoz vojaštva posluževala se je vojaška uprava Lloydovih parnikov. Vaje so z vojaškega stališča baje dobro uspele. Udeležil se jih je mesto cesarja prestolonaslednik. Ker je cesar odpovedal svojo udeležbo pri teh vajah, se je vnela v avstrijskih in inozemskih listih živa diskusija o tem, je li to storil z obzirom na internacionalno politiko, ali pa z obzirom na dogodke na Reki in v Zadru, ali pa morda v resnici samo zato, ker se je malo prehladil. Italjani mislijo, da cesar zato ni šel v Dalmacijo, da bi ne dal s tem Italiji povoda pritoževati se proti temu, da jej „zaveznica“ Avstrija s temi vajami grozi itd. Taki dogodki se dajo na vse strani tolmačiti in uporabiti v dokaz vsake politične kombinacije, naj bo že taka ali taka. Prestolonaslednika so povsod po Dalmaciji slovesno sprejemali. Povsod, kjerkoli, je stopil na suho so se mu poklanjala županstva, društva, deželni, državni in cerkveni dostojanstveniki. Prestolonaslednik je odgovarjal na vse nagovore navadno nemški, Italjanom je pa dodajal navadno po par besed v italjanščini; v Zadru je deželnega zbora predsedniku g. dr. Ivčeviću odgovoril tudi nemški, končal je svoj govor s hrvatskimi besedami: Budite gospodine „uvjereni o blagonaklonosti njegova Veličanstva. Sploh je prestolonaslednik zagotovil vse zastopnike hrvatskega naroda, ki so se mu prišli pokloniti, da je cesarjeva ljubezen in naklonjenost do Dalmacije in hrvatskega naroda še vedno nespremenjena. S tem bi bile torej spodbite vse tiste vesti, da je cesar nejevoljen na Hrvate zaradi dogodkov na Reki in v Zadru. Če so namestniki storili svojo dolžnost, cesar dobro ve, da niso teh izgredev izzvali Hrvate nego Italjani. Prestolonaslednikove besede torej lahko v tem smislu tolmačimo.

— **Dalmatinski strelci**. Pri vojaških vajah v Dalmaciji se je posebno odlikovala eskadrona dalmatinskih strelcev. Ta četa je bila osnovana l. 1874. Vojna uprava namerava to četo pomnožiti na dve eskadroni. Dalmatinski strelci bodo tako opravljeni, kakor oni v Tirolski.

— **Cesarjev dar**. Cesar je daroval za uboge puljskega mesta 4000 K.

— **Prestolonaslednik v Dalmaciji**. Reški „Novi List“ piše, da se prestolonaslednik pri svojem odhodu iz Dubrovnika od tamošnjega župana Pera Čingrija sploh ni poslovil, ampak ga je prezrl. Vse priprave za sprejem kažejo, da so delali gotovi krogi na to, da bi dobil nadvojvoda vtis nelojalnosti tamošnjega naroda. Povsod so znali napraviti tako, da je prišel nadvojvoda prekasno. Zato ni doživel nadvojvoda tistega pristranskega sprejema, ki mu ga je narod pripravil. Kot vzrok navajajo fm. Varešanina in še razne druge razmere. V Dubrovniku je bilo koncentriranih 300 orožnikov in 500 finančnih stražnikov.

Svetovne vesti.

— **Velik požar** je nastal na dokih v Buenos Airesu. Škode je za več milijonov.

— **Nadvojvoda Fran Ferdinand** je daroval za trebinjske reveže 4000 K.

— **Generalni štrajk**. Delavske zveze so zborovale v Grenoblu na Francoskem ter sklenile stopiti dne 21. t. m. v generalni štrajk. Stavci so koj na to zapustili tiskarne in danes ni v Grenoblu izšel noben list.

— **Štrajk tramvajskih sprevodnikov** je bil včeraj 20. t. m. v Milanu končan, ker je državno oblastvo, ki je bilo dalo zapreti nekega sprevodnika, istega zopet izpustilo.

— **Škodo**, ki je napravil Taifun v Hongkongu, cenijo na 20 milijonov dolarjev ali sto milijonov kron; pet tisoč Kinezov je v tem groznem orkanu poginilo.

— **Taifun v Hongkongu**. Ta strašen vihar je napravil veliko škodo. Število ponesrečenih Kinezov sega na tisoče, dočim je le malo Evropejcev poginilo. Tudi na morju so bile nesreče, dve francoski vojni ladji in okolo 50 trgovskih ladij je bilo hudo poškodovanih.

— **Cene železa se povišajo** v kratkem, kakor so skienili lastniki železne veleindustrije.

— **Za strokovno izobrazbo policijskih uradnikov** se snuje na Dunaju osrednji zavod, nekakšna visoka šola. Otvori se že to jesen.

— **Za 30.000 kron svile je pokradel dunajski tvrđki Ad. Kolm** njen uslužbenec Rezač. Zaprli so razun njega tudi njegovo mater in obe sestrki, ki so razpečavale ukradeno blago.

— **Nemški narodni svet za Avstrijo**. Nemci nameravajo ustanoviti zvezo vseh nemških narodnih svetov po raznih avstrijskih deželah. Ta centrala „Nemški narodni svet za Avstrijo“ bi imela svoj sedež na Dunaju in bi vsaka dežela poslala v ta svet po tri zastopnike.

— **Na ukaz srečen**. Tak mož je nadžupan v Vratislavi, ki je namreč zahvalo cesarske dvojice za slovesni sprejem razglasil meščanom s sledečim rezglasom: „Na ukaz Nj. Veličanstva cesarja in kralja sem tako srečen, da smem naznaniti ...“

— **Ureditev cestnega prometa**. Notranje ministrstvo namerava radi rastočega avtomobilnega prometa cestna določila po vsej Avstriji enotno urediti. Zato je potrebna sprememba raznih deželnih zakonov. Notranje ministrstvo je radi tega že stopilo v zvezo z dotičnimi deželnimi odbori.

— **O razstresenih ljudeh**. Alfred de Musset je bil tako raztresen, da je v skodelico kave, ki mu jo je servirala mlada dama, vrgel 50 centimov, ker je mislil, da prosjači prispevke za kak dobrodelen namen. Sloveči matematik Ampere je prišel po hudem naluves premočen domov, položil je dežnik v posteljo ter ga odel, da bi se ne prehladil, sam pa se je tlačil v stojalo za dežnike, da bi se ocedil. Ako dogodka ni resnična, je pa vendar dobro izmišljena.

— **Izseljevanje iz Italije**. Kakor poroča list „Vera Roma“, se je leta 1905 izselilo iz Italije 726.331 oseb proti 474.191 prejšnjega leta. To znači, kako žalostne socialne razmere vladajo v deželi. Najbolj narašča izseljevanje Benečiji, Laciju, Siciliji in Kalabriji. Iz Benečije se je 1904 izselilo 79.749 oseb, 1905 pa 108.024; iz Lacija 1904 6.683 ljudi, 1905 pa 14.705; s Sicilije 1904 50.868, 1905 pa 106.208 oseb. Italija je glede izseljevanja prava sestra Ogrske!

— **Smrtne ostanke Liszt-ove**, slavnega ogrskega glasbenika hočejo o priliki stoletnice njegovega rojstva prenesti v Budimpešto ter je pokopati v palači budapeščanske glasbene akademije.

— **Polkovnik Daler**, o katerem se je toliko govorilo v predvčerajšnji seji državnega zbora, češ, da je surovo postopal s poslancem Hoferjem, izjavlja v časopisih, da sploh ni nikdar slišal, da bi Hofer rad z njim govoril. Poslanec ni niti govoril z njegovim adjutantom, temuč s kakim drugim častnikom.

— **Nesreča na železnici v Ameriki**. Ko se je vlak pripeljal na most čez reko Cimarron (v Severni Ameriki, Arkansas) se je most hkratu zlomil in vlak je padel 30 čevljev globoko v vodo. 250 oseb se je potopilo, rešil se je en sam, kateri je stal pred vhodom v vagon, pogovarjajoč se s sprevodnikom, splezal je, ko je opazil, da leti vlak pod most, na streho vagona in je splaval od tu na suho.

— **Nameravanemu atentatu** na prestolonaslednika so prišli na sled ribiči v Gružu pri Dubrovniku. Tako poroča „Deutsches Volksblatt“.

— **Nove službene instrukcije** na železniške uslužbenke. Železniško ministrstvo je spremenilo službene instrukcije tako, da se vsaka pasivna rezistenca onemogoči. Vsi uslužbenci se pridno šolajo v novi instrukciji ter bo moral vsak napraviti izpit, sicer se sme odsloviti.

— **Steklo se podraži**. Češke steklarne so sklenile s 1. januarjem 1907 povišati cene pri navadnem steklu za 5 %, pri barvanem pa za 10 %.

Raznoterosti.

Muha, škodljivka konjem in govedi.

K raznim vrstam mrčesa, ki škoduje našej živini se ne sme pozabiti tudi tako imenovana „huda muha“. Nje želo je neki tako grozno, da najbolj leno živad spravi v beg, dokler se je ne iznebi. Ta živad se najraje drži konjev, zato se tudi imenuje „konjska muha“ (Hippobosca equine). Ta muha je 7 do 8 mm dolga, svetlo rumena, ima zobčast rep s črnimi progami. Krila so daljša nego rep. Živi navadno na konjih in govedih, in sicer pod repom, ne pod trebuhom, ali pač v zakotji, kjer je bolj gosta dlaka. Ondi provzroča srbenje in s tem težave živini. Ta mrčes se drži le slabotne živali, katero gospodarji ne čedijo in drže v umazanih, temnih hlevih. Zlasti goveda trpe od tega mrčesa največ. Proti temu rabi se za uaribanje ribja mast, lavendelovo olje, angrovo olje, peteršiljevo olje, skuha od tobaka. Sploh je proti tej škodljivki postopati približno enako, kakor proti nši na govedih. Razloček je samo, da se prva drži le v poletnem času živine, dočim je druga po zimi še bolj nadležna. Sicer je pa proti obem najboljši in najbolj izdaten lek snaga, snaga in zopet snaga. Snaga v hlevu, snaga na živali, snaga na dvorišču, snaga povsod!

Koliko premore čvrsto molzenje?

Profesor gospodarske akademije Henkel v Weihenstephanu na Bavarskem prišel je po mnogih poskusih do prepričanja, da je mleko, če možki molzejo veliko večje vrednosti, nego če ga ženske molzejo. To je dokazal z naslednjimi številkami:

Namolzlo se je mleka: V njem smetane: Od prve krave mož 27 kg. 128'5 g. Od prve krave žena 25 kg. 110'0 g. Od druge krave mož 70 kg. 280'0 g. Od druge krave žena 65 kg. 250'0 g.

Torej je mož dosegel precejšno množino več mleka in s tem tudi smetane, kar priča, da je za molzenje treba krepkih rok. To se vidi tudi na mladih živalih. Kjer so mladiči lepi, je

navadno mati bolj medla; nasprotno pa, ako so mladiči slabi, je starka bolj rejena. Tega se lahko prepričamo mnogokrat.

Koliko škode dela zajec?

Nek najemnik lova v Šleziji hranil je na svojem dvorišču po celo leto zajce in jih redil. Čudil se je obenem požrešnosti te živali. Zajec je požrl na dan 2 kg. sena, 790 gr. cukrovke (repe) in posodo — mleka. — Tisoč zajcev bi na ta način v enem letu „pokrmilo“ 730.000 kg. sena in 273.750 kg. repe. V celem bi tisoč zajcev požrlo na leto do sto vagonov hrane, v vrednosti do 58.000 kron. Od tega pride na enega zajca vrednost od 3—4 krone. Kdo pa plačuje prej omenjeno škodo? Gotovo kmet, na katerega račun se mnogokrat vedoma ali tudi nevedoma — pije.

Ribja kost v grlu.

Večkrat se lahko zgodi, da se pri obeu usadi ribja kost v grlu ter tako človeku postane nevarna. Da se to zabrani, vzemimo takoj surovo jajce in je dajmo spiti onemu, kateremu je kost obtičala v grlu. Jajce navadno splavi kost v želodec in odtod naprej. Ako pa to še ne pomaga, treba nemudoma poklicati zdravnika.

Klanje drobeži.

Pri nas se perutnina prav različno kolje. Tako se na primer navadno pod ušesom živali zakolje, da tako skrvavi. Še bolj slabo je, odsekati naravnost glavo. V novejšem času so iznašli pripravo, t. j. nož, s katerim se perutnina prav lahko zakolje. Nož je prav podoben peresniku, samo da ima od zgoraj bolj krepko, dvorezno rezilo. Sedaj ni treba drugega, nego živali kljun odpreti in s tem nožem navzgor proti možganom žile porezati. Živali treba potem obesiti za noge, da kri odteče.

Muha — raznaševalka bolezni.

Kadar razsaja kje kakšna epidemija, (kužna bolezen), takrat so muhe posebno nevarne, ker bolezen razširjajo. Kakor znano, širijo take bolezni tako imenovani „bacili“, to so neizmerno drobne živalice, katerih ne moreš videti s prostim očesom. Muha, katera sede na vse nesnage, na jedi in odpadke, na bolnike, mrtvece itd. naleze se tako bacilov, katere potem trosi od sebe, koder preletava. To je tem laže, ker gre prav lahko po 5000 takšnih bacilov na eno muho. Najbolj nevarno je, ako se takšna muha vsede na jed ali pade v skledo ali v kozarec itd., kjer pusti Bog ve kakšno nesnago in kali vsakovrstnih bolezni. — Toraj pozor tudi v tej reči in zopet — snaga!

Književnost in umetnost.

— **Trgovski koledar** za l. 1907 v žepnem formatu izda „Slovensko trg. društvo Merkur“. Koledar bode imel poleg kalendarija in listov za dnevne biležke kaj mnogovrstno vsebino, izbrano s posebnim ozirom na trgovske in obrtne potrebe. Koledar bode pravilno opremljen, risbo za načelno stran je izdelal akad. slikar gospod Maksim Gospari. Cena koledarju je 1 krona, po pošti 10 v več. Koledar se naroča neposredno pri društvu. Slovenski trgovci, trgovski sotrudniki in slovenski obrtniki segajte pridno po tem koledarju, ki se prodaja v korist Trgovskemu domu.

— **Seznamek markiranih potov v področju „Slovenskega planinskega društva“**. Dodatek: Vodniški tarif in

imenik vodnikov. Izdalo in založilo S. P. D. v Ljubljani. V tej knjižici imamo na 69 straneh izkazano pridno in vestno delo naših planincev v zadnjih letih društvenega delovanja. To delovanje pač malokdo opazi in še manj jih je, ki bi se malo zamislili v njega vrednost za narodno lice naših planin. zato moramo biti našim delavcem na tem polju tem bolj hvaležni, ki ga opravljajo brez ozira na to, ali zato hvalimo ali ne. Knjižica bode našim turistom dobro došla, kot pregled markacijskega dela „S. P. D.“ in pa našim vodnikom po naših planinah, kot priložnost pri sestavljanju zanimivih tur.

Poslano.

V „Domovini“ z dne 7. septembra 1906 je zagnal se je nek dopisnik v me, zato, ker ni visela na dan letošnje dirke na dirkališču slovenska zastava. In da sem baje kapituliral pred tukajšnjim okr. glavarjem.

Nasproti trditvam v dotičnem članku bodi v pojasnilo povedano, da g. pl. Rainer ni poklical radi izobesitve slovenske zastave k sebi, in tudi ni „štel dolgih levitov“, kakor dopisnik tam trdi, ampak se nekoč, ko sem bil v opravkih na glavarstvu izrazil, da se bo on pri prihodnjih dirkah, če bi se še razobesila slov. zastava, pač morda udeležil dirke kot gost in gledalec. Ker ga dirka kot taka zanima, da pa ne bode hotel prevzeti nikakega posla pri vodstvu dirke, kakor je to storil običajno.

Sklicujoč se na dejstvo, da je Cven, kjer se dirke vršijo, občina z izključno slovenskim prebivalstvom, in je v pripravi videti ob času dirk na mariborskem dirkališču, torej v mestu s slovensko-nemškim prebivalstvom, razobešati ni samo eno ampak več nemških zastav, sem dejal, da ne morem zaupati starega običaja, po katerem so nemški občani slov. zastavo ob času dirk se na starem dirkališču razobešali. Najbrž radi tega negativnega odgovora na kr. okr. glavar vkljub povabilu tej zadnji dirki ni prišel. Slovensko zastavo za to dirko pa sem bil jaz napovedal, a je nisem dobil, ker je bila že drugam oddana, kar dokazuje naslednja izjava. Ne samo, da sem dirkalsko društvo, ki je bilo v zadnjih zdihljajih, se mi je poverilo njega predsednika, povzdignil do sedanje popolnosti glavnosti, čuval sem marveč do sedaj tudi njega narodni značaj.

Krapje, dne 19. septembra 1906.

Jos. Mursa,

1. predsednik dirkalskega društva. Podpisani izjavljam, da je g. Jos. Mursa poslal na dan letošnje jesenske dirke k meni po slov. zastavo, ki je na mladanski dirki tam visela, a je nisem mogel dati, ker sem jo bil prej že drugam obljubil.

Cven, dne 19. septembra 1906.

Jos. Bohinec.

Dostavek uredništva. Te dni izjavi donasamo, da tako damo priliko tudi napadenemu, da se opraviči. Želeli bi, da gospodje poskrbe za to, da si dirkalsko društvo preskrbi svoje zastave, da mu jih v bodoče ne bode treba več iskati na posodo, ko bo čas dirkališče primerno okrasiti. Po izjavi g. Bohince bi morali soditi, da je v Cveni v „občini z izključno slovenskim prebivalstvom“ ena sama slovenska zastava in da je tudi ta bila tačas, ko ji je bilo potrebovali na domačem dirkališču, izposojena drugam. To je vse, kar obžalovanja vredno in mi upamo, da bode g. Jos. Mursa svoje zasluge za društvo, katerih mu nikakor ne kratico in nečemo kratiti, pomnožil še s tem, da preskrbi društvu tudi svojo slovensko zastavo, in tako prepreči za prihodnost vse slične nezgode.

Skrb vsake gospodinje je posvečena družinski blaginji!

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

je po Kathreinerjevem načinu svojega proizvodnje okusna, zdrava, v vsaki in poceni, ima torej neprecenljive prednosti za vsako gospodinjstvo!

Poudarjajte pri nakupovanju izrečno ime Kathreiner in zahtevajte le izvrstne zavoje z varstveno znamko župnik Kneipp

Občinska zavarovalnica zoper ogenj na Ljubnem

sklicuje svoje

občinski zbor

dne 24. kimovca t. l. ob 8. uri zjutraj

ako pa bi ne bilo ta dan zadostno število udov se vrši taisti

dne 25. kimovca ob 9. uri zjutraj

v Občinski pisarni na Ljubnem.

Vsporedi:

Pregled in odobrenje računov.
Razni nasveti.

J. Kopušar

(513) 1

načelnik.

**1 korespondentinja
in ena loteristinja
se sprejme takoj.**

Kje, pove upravništvo „Domovine“.

(510) 2-1

NAZNANILO!

Na pletarski šoli pri Sv. Barbari v Halozah
se začne 1. vinotoka

2. šolsko leto

ki bode trajalo 7 mesecev,
t. j. do 30. malega travna 1907.

Sprejemajo se dečki, ki so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo. Pouk je brezplačen in traja vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne.

Oglasiti se je pri vodji pletarskega pouka g. **Ant. Ogorelec**, ki sprejema tudi naročila na razne pletarske izdelke. (511) 5-1

SVOJI K SVOJIM!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo

„CROATIA“

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta Zagreba.

Ista zavaruje na Štajerskem, Kranjskem in Koroškem vse premičnine, živino in pridelke proti ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje: Podružnica „Croatia“ v Trstu. (425) 11-4

Zastopniki se iščejo po večjih krajih Kranjske, Štajerske in Koroške

K 5000 zaslužka

plačam onemu, kateri dokaže, da ni moja zbirka

600 komadov za samo fl. 2'50

v resnici prilična kupčija. Jaz dajem:

1 eleg. večkratno pat. remontoir-žepna ura s pisurno garancijo tovarne za točnost, 1 fina zlato-double verižica, 2 prstana iz amerik. zlato-double s ponar. briljanti (za gospoda ali damo), 2 zlato-double mansetna gumba (ostaneta vedno nova), 3 krasni naprtni gumbi (chemisette, 3 pat. gumbi za ovratnike, 1 eleg. žepni nož, 1 eleg. svilena ovratnica, svetla ali temna, 1 lepa igla za ovratnico s Simili-briljantom (doubletrana), 1 lepa davska broša (zadnja novosti), 1 krasno žepno toaletno zrcalo, 1 lepa denarnica, 1 par boutonov z amerik. briljanti, 1 fino pisalno orodje iz niklja 1 pat. vremenski barometer, 1 garnitura 20 komadov različnih pravih inozemskih znamk, 1 eleg. odrezalec za smodke (nikelj), 1 pat. držaj za ovratnico, 1 album najlepših slik sveta. Vse skupaj z elegantno uro, ki je sama 2krat toliko vredna, samo gl. 2'50. Proti predplačilu ali povzetju se dobi pri osrednjem depotu za pat. ure in dragotnine.

S. URBACH, Krakov šte. 74.

N. B. Pri nakupu 2 paketov se pridruži 1 prima angleška britev **brezplačno**. Ne ugajajoče se zamenja ali vrne se denar. Riziko izključeno. 1-1

1 meblovana

soba

eventualno s hrano za enega gospoda ali 2 di-
jaka se takoj odda. Naslov se izve pri
(512) **upravnistvu tega lista.** 2-1

POSESTVO

je na prodaj obstoječe izhise
s kuhinjo in tremi sobami.
3 oral gozda in 4 oral njiv
Vse je oddaljeno 10 minut
od komsiske ceste. Vrednost
2800 K. — Pojasnila daje

Jernej Sivšek na Lozi št. 24
(486) pošta Laško. 1

Kakšno lastnost ima

pravi „**Franckov**“ dodatek k kavi
zraven svojih kakovostnih prednosti?

Da isti predstavlja izrečen

narodni proizvod čistejše kakovosti, ker se je

poljedelstvo s : **cikorijinimi** : koreninami, katere se pri izdelovanju kot surovina porabijo, po velikem naporu ter mnogostranskih žrtev trdke **HENRIK FRANCKA SINOVI** upeljalo in udomačilo že tekom nekaterih desetletij tudi v deželi, tako da se pokrije danes že vsa potreba v surovini potom domačega poljedelstva.

Pravi „**Franckov**“ dodatek k kavi je toraj **narodni izdelek**, kateri je pri našal poljedelstvu, ker je z istim v ozki zvezi, znamenite koristi ter nove vire zaslužka.

Da se zamore le relativno-skromnemu obsegu v deželi opravljenemu, še dosti dobička donasajočemu **2 obdelovanju cikorijske** s katerim je seveda v nekaterih krajih žalibog še pičlo použitje kavinih surogatov v razmerju podeliti gosp. sadilcem cikorijske zaželjeno večjo razširjenost, želelo bi se, da se ta priznani ter s poljedelstvom tako blizo prijazni

narodni proizvod: pravi „Franckov“ dodatek k kavi,

od gosp. trgovcev, kakor posebno tudi od cenjenih konsumentov kot : domači : izdelek podpira in se mu da prednost pred izdelkom iz tujedeželnih surovin, pri čemer izvrstna kakovost trgovcu zadovoljnost svojih odjemalcev jamči in njegovemu priporočevanju dela čast.

Pri kupovanju

pravega „Franckovega“ dodatka k kavi

pa prosimo, da se opazuje velika previdnost ter se tudi služkinjam in kupčevalkam pusti v znožju zaznamovane varstvene znamke in na naš podpis dobro **zapomniti**, kajti naši izdelki se ponarejajo v zelo motljivih ./. posnemah ./. ki se na videz enake, od drugih tovarn.

Spoštovanjem

Henrik Francka Sinovi
Zagreb.

Dobrovpeljana gostilna

na državni cesti, 10 minut od Celja se odda
tako v najem. — Naslov pove uprav-
(506) ništvo „Domovine“. 2-2

40%

manj delavske sile potrebujejo gasilna društva
pri bri galnicah najnovejšega sistema in pre-
nosom ravnoteža, odlikovanega v Pragi na
zastavi leta 1903, izumitelja in tvornicarja

R. A. Smekal-a
iz Smichova. Podruž. Zagreb.

Ti stroji delajo desno in levo, eno in dvo-
mlazno 30 do 35 m mlaza! Skladišče vseh
potrebščin. Tudi na obroke.

S spoštovanjem (109) 26-19

podružnica R. A. Smekal.

Pri prvovrstni avstrijski zavarovalni družbi
(270) proti požaru in za življenje najdejo 12-9

posredovalci

kot krajevni in okrajni zastopniki izplačujoči
se postranski posel, kot glavni zastopniki in
stalni potovalci pa dobro stalno službo. Ponudbe
pod „15305 Gradec“ poste restante.

Trgovski pomočnik

mešane stroke, vojašine prost, želi v mešani
ali manufakturni trgovini stalno službo. Naslov
(503) pove upravništvo tega lista. 3-2

Poletno stanovanje zastonj

tudi za večjo obitelj pri nakupu krasno leže-
čega posestva (nekdanj last pokojnega dekana
g. Žuže v Laškem trgu), 5 km od Ptuja ob
cesti proti Vurbergu. Hiša je enonadstropna in
stoji na lepem griču s krasnim razgledom. V
nadstropju so tri velike sobe, v podstrešju dve
sobi, v pritličju preša, kuhinja itd. Dve lepi
kleti. Pri hiši je vinčarija s hlevom, skednjem,
kolarnico in drvarnico. Vrt je ograjen in meri
400 m². Vse posestvo meri 18 oralov in sicer:
4 1/2 orala južno ležečega vinograda, med tem
dva orala novega nasada, ki že rodi 2 1/2 orala
travnika, na katerem je nad 400 zlatih
jablan, 8 oralov gozda z velikimi bukvami in
zlatimi kostanji; Drugo so njive. Šest glav
živine, kuretna, obsežni inventar, stanovanje
elegančno meblirano itd. Cena 10.500 gl. pod
ugodnimi plačilnimi pogoji. Ponudbe se naj
posljejo

g. Fr. Žiher, nadučitelj,
(498) v Vurbergu pri Ptuj. 2-2

Trgovski pomočnik

mešane stroke, vojašine prost, z dobrimi spravevali
se sprejme 20. oktobra t. l.

Prednost imajo tisti, kateri so dovršili trgovsko
šolo ter so zmožni knjigovodstva in korespon-
denca v slovenskem in nemškem jeziku. —
Ponudbe sprejema (504) 6-2

JANKO POPOVIČ, Cerknica pri Rakeku.

Cunard Line.

Najboljša in najcenejša, zelo pripravna vožnja
v Ameriko!
Vsakih 14 dni vozijo
Trst-New-York

parniki z dvemi vijaki in brzimi stroji
opremljeni, 10.000 ton naseči. — Pojasnila in
vozni listi se dobijo pri zastopniku:

ANDREJ ODLASEK, Ljubljana
Slomšekove ulice št. 25.

Bližnji odhodi parnikov iz Trsta: SAVONIA, po-
nedeljek 17. septembra 1906. PANNONIA po-
nedeljek, 1. oktobra 1906. CHARPATIA, ponedeljek,
(1) 15. oktobra 1906. 51

Vajenec ali učenec

se sprejme v trgovini z mešanim
(496) blagom pri tvrdki 3-3

NORBERT ZANIER & SIN
Št. Peter, Savinjska dolina

60-100 kron

postranskega zaslužka

(493) pa tudi več 4-4

si lahko osigura vsak, ki ima privatne znanje
in prevzame naročila na nek nov v vsaki do-
mačiji potreben predmet. Prodaja lahka, visoke
provizije so zagotovljene. Ponudbe z navedbo
adrese pod „Ertrügliche Beschäftigung 4937“
šifro: GREGROVA pisarna za inzerate, PRAHA, Jindřichová 17.

Suhe gobe, oljnate in petrolejske sode kupi

Anton Kolenc
v Celju

vsako množino, po
najvišjih cenah.

(120) 46-33

Zvezna

se priporoča velečastiti duhovščini, slavnemu
učitelstvu, pisateljem in p. n. občinstvu za
vsakovrstno izvrševanje tiska od navadne do naj-
modernejših oblik. — Ker je bogato založena z
najmodernejšimi črkami in okraški ter opremljena
z motornim, oziroma električnim obratom, lahko
izvršuje največja dela v vsaki množini in v
kratkem času okusno in ceno. — V zalogi ima in tiska v več barvah izdelane krasne
diplome. — Dalje: uradne tiskovine, kuverte, račune, pismene papirje, vizitke,
cenike, etikete, bolete, brošure, časopise, knjige, cirkularje, lepake, opomine, vabila,
podobice, spovedne listke, razglednice, hranilne in zadržne knjižice, poročna naznanila,
molitvenike, mrtvaška paznanila, ter sploh vse v tiskarsko stroko spadajoče stvari.
Zvezna knjigovoznica se priporoča velečastiti duhovščini, slavnemu učitelstvu,
župnijskim in občinskim uradom, krajnim šolskim svetom, posojilnicam ter cenj.
p. n. občinstvu, pisateljem za vezavo vsakovrstnih knjig v priznane trežni
cenah. Vzorci na razpolago. — Vezava različnih liturgičnih knjig, kakor „Missale
Romanum“ itd. — Istotako se vežejo zapisniki za posojilnice, hranilnice, občinske,
župnijske, šolske in druge urade najtrežneje v usnje in gradl ter se lahko odpirajo;
izdeljuje tudi fascikle za dolžna pisma, pristopne liste, menice itd. Posebno se pripo-
roča slavnim bralnim društvom, čitalnicam, šolskim in drugim knjižnicam za vezavo
knjižničnih knjig, katera se solidno in trežno izvršujejo; pri večjih naročilih naenkrat
primeren popust. — Vezava prirobnosti kakor tudi
finejših molitvenikov. — Sprejema vsakovrstna
galantejska dela, priprava kakor tudi najfinejša.
Ker je opremljena z najzgodnejšimi in naj-
modernejšimi stroji, okraški in drugim orodjem,
izvršuje vsa dela kar najhitreje in solidno po zmernih
cenah. — Vse pošiljave in naročila je naslav-
ljati le: **Zvezna knjigovoznica v Celju.**

tiskarna

v Celju

V najem se odda

s 1. novembrom t. l. v
Laškem trgu (Glavni trg)

HIŠA

cela ali samo pritličje, v kateri se
nahaja prodaja tabaka, loterija in
grajlerija. Hiša je na lepem promet-
nem prostoru blizu cerkve. Več se
izve pri lastnici **g. ANI KRAJČEK,**
uradnikovi soprogi v Radečah pri
Zidanem mostu. 3-2

Krepak deček

od 14 do 16 let
star se sprejme
v uk za ko-
vaško obrt.
Vpraša se pri

ANT. FERENČAKU, kovaču v Brežicah.

Učenec

se sprejme v trgovino z
(507) mešanim blagom 2-2

Karol Cimperšek, Laški trg.

Učenec

poštenih staršev, ki je dovršil ljudsko šolo
(505) se sprejme 3-2

v Zvezni knjigovoznici v Celju.

Zenitna ponudba!

Privatni uradnik na deželi, izobražen ter
dobrega značaja, v stalni službi in penzi-
jonist, 37 let star, je vdovec in ima več
otrok, se hoče zopet ženiti. Morebitne po-
nudbe naj se pošljejo na uredništvo tega
lista pod imenom „ŠTAJERC 103“ če mo-
(500) goče s fotografijo. 2-2

Trgovina s papir- jem, pisalnimi in risalnimi potreb- ščinami

prodaja c. kr. šolske
knjig in igralnih kar

Zvezna trgovina

Celje, Rotovška ul. št.

priloga

kancelijski, konceptni, pismeni,
dokumentni, ministrski, om-
in barvani papir.

Umetalni ogenj lampijoni
Koriandoli (Confetti) Serpenine
Papirnati krožniki Papirnate
servijete

svinčniki kamenčki
peresa tablice
peresniki gobice
radirke črnilo

Trgovske knjige

v vseh velikostih črtane, z eno ali dveh
kolonama, v papir, platno, gradl, ali
usnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin

šolske svete, učitelstvo, župnijske
okrajne zastope, užitinske zastope, in-
nilnice, posojilnice, odvetnike, notar-
in privatnike.

Lastna zaloga šol- zvezkov in risank

Papirnate vreče vseh
stati po
nalnih tovarniških cenah. ♦♦♦♦♦

Stambilje pečatniki
nete. (Singul-
ken) za urade in
privatnike izvršujejo se v najkrajšem času

Dopisnice umetne, pisane
ske in svetle
od najprej
♦♦♦♦♦ do najfinejših izpeljav ♦♦♦♦♦

Albumi za slike, dopisnice in pom-
v vseh velikostih

Zavitke za urade v vseh velikostih

Ceniki za tiskovine in pisane
potrebščine so brezpla-
na razpolago. —

Trgovci in preprodajalci
imajo izjemne cene.

Priznano dobro blago. ♦ Solidna in točna prodaja

F. Sevčik

puškar v Ljubljani Žido vske
ulice št. 7

(394) 10-10

torbe, taške, jermene, škatle, dalje kov-
ke, denarnice, in vsakovrstno usnjarsko blago
dobro najboljše pri **P. Kostič-u** v Celju.

Kupujte narodni kolek!

Najprimernejša darila za godove, birmo itd. so

Singerjevi šivalni stroji

za domačo
porabo in
obrtne svrhe
vsake vrste.

Velika
trpežnost in
vzorna
konstrukcija
usposobljajo

Vsak šivalni stroj ima varstveno znamko.

stroje do najvišje tvornosti ter so vsakomur v uporabo.

**Brezplačni pouk v šivanju in vseh načinih
modernega in umetnega vezenja**

Singerjevi šivalni stroji so na največjih
svetovnih razstavah odlikovani z največjimi priznanji.

Singer Co. delniška družba šivalnih strojev
CELJE, Kolodvorska ulica šte. 8. (20) 52 36

Vizitnice priporoča Zvezna tiskarna.

Potnikom v Ameriko v prevdarek!!

Najstarejša trdka za špediranje potnikov

ZWILCHENBART

*BASEL (Švica) Centralbahnplatz št. 9

sprejema potnike za linijo čez Pariz-Havre po najnižjih cenah; —
vožnja na morju le 6 do 7 dni; odhod parobrodov redno vsako soboto.
— Za večjo gotovost, da se potniki vkrcajo, spremlja jih eden uradnikov
do Havre. — Govori in piše se v vseh jezikih.

Kdor hoče potovati, naj se pisмено obrne zanesljivo na nas in sprejel
bode brezplačno najboljša pojasnila. (39) 52—38

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda!

Zvezna tiskarna

je bogato založena z najmodernejšimi črkami in okraski ter opremljena z motornim, ozir.
električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v vsaki množini. V zalogi ima in tiska v
več barvah izdelane krasne **diplome**. — Dalje: uradne tiskovine, kuverte, račune, pismene
papirje, cenike, etikete, bolete, časopise, knjige, brošure, cirkularje, reklamne liste, lepake,
opomine, vabila, podobice, spovedne listke, molitvenike, mrtvaška naznanila, razglednice, hra-
nilne in zadružne knjižice, poročna naznanila, napise za slavoloke itd.; sploh izvršuje v
kratkem času vse v tiskarsko stroko spadajoče stvari okusno in ceno. — Veleč. duhovščini,
slavnemu učitelstvu, župnijskim in občinskim uradom, krajnim šolskim svetom, posojilnicam
ter p. n. občinstvu se priporoča za vezavo knjig v priznano trpežni izpeljavi. — Za posojilnice,
hranilnice in druge zavode se izdeljujejo hranilne knjižice vezane v celo ali pol platno z zlatim
ali črnim
tiskom po
nižki ceni.
Za mnogo-
brojna na-
ročila se
priporoča

se priporoča častiti duhov-
ščini, slavnemu učitelstvu,
pisateljem in p. n. občinstvu
za vsakovrstno izvrševanje
tiska od navadne do naj-
modernejšje oblike. — Ker

Zvezna knjigoveznica.

POZOR!

POZOR!

JOS. LAMPRET, ŠOŠTANJ

mizararska delavnica s stroji

priporoča svojo veliko zalogo popolnoma izgotovljenih **OKEN**, v velikosti do 1'50, 1'60, 1'70, 1'80, 1'90 in 2 m po konkurenčnih cenah. **VRATA** istotako izgotovljena v velikosti od 2, 2'20, 2'30 2'40 m. V zalogi je zgotovljeno pohištvo.

Zagotavlja solidno in točno postrežbo. Načrte za okna in vrata pošilja na ogled.

Zoper ogenj in vlom varne blagajne in šivalne stroje kupite pri meni najceneje.

Zanesljivo najboljše poljedelske stroje

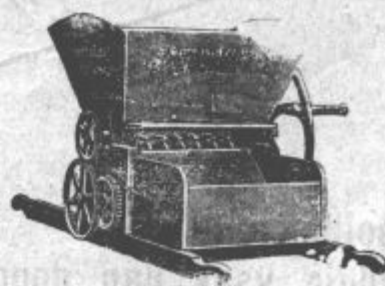
posebno vinske in sadne stiskalnice, mline za sadje in grozdje, čistilnice (pajkle), slamo in reporeznice priporoča v bogatej izbi

trgovina z železnino „**MERKUR**“

P. MAJDIČ, CELJE

ter pošilja na željo cenike zastonj.

Najboljša in najcenejša umetna
gnojila **Tomaževa žlindra**,
kalijeva sol in **kajnit** so v zalogi.

Lepa izbira kuhinjske posode iz čistega nikla zdravniško priporočena.

Traverze, cement, železo za vezi, cevi iz kamenščine, strešna lepenka, sesalke in vodo vodne naprave

komatne plahte so v zalogi.

Južnoštajerska hranilnica v Celju

naznanja, da je **znižala obrestno mero od 1. pro-**
sinca 1905 pri zemljiških posojilih od pet na

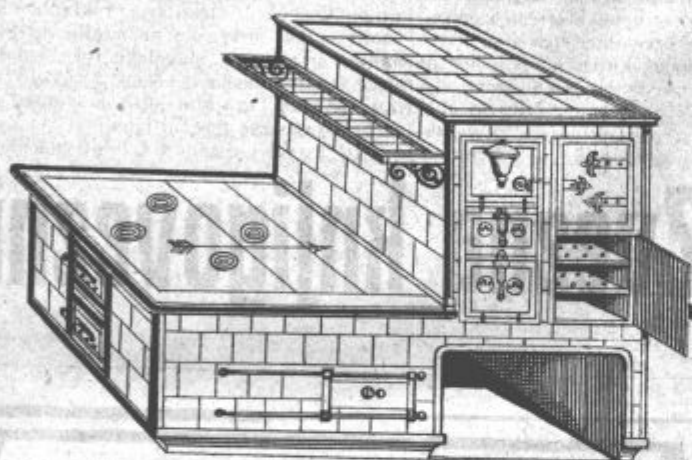
štiri in tričetrť odstotke

Za **občinska in korporacijska posojila** v okrajih
 Gornjigrad, Sevnica, Šoštanj, Šmarje in Vransko pa od pet na

štiri in pol odstotke.

(43) 50—36

Obrestna mera za **hranilne vloge ostane** kot dosedaj **4%**.

RAZLIČNE TEHTNICE.

ŠTEDILNA OGNJIŠČA,

VSAKOVRSNE VODOVODE,

Izdelujem nove ter popravljam
 tudi stare, bodisi decimalke,
 premostne ali sploh vsake vrste
 tehtnice.

vsakovrstna, velika in najfinejša, kakor
 tudi mala in prosta, izdelujem sam. Za
 ista prevzamem tudi nabavo pečnic, kakor
 tudi zidarska dela z jamstvom dobrega
 izvršila. — Štedilna ognjišča imam vedno v zalogi; po poslani meri se ista hitro izvrše.

bodisi iz studencev, vod-
 njakov ali hidravličnimi
 vidri, odkoder se voda lahko
 poljubno napelje bodisi v

PREVZAMEM POPOLNO NAPRAVO KOPALIŠČ,

mostiče, železne cvetličnjake, verande, stopnice, ravne ali okrogle.

VSAKOVRSNE ŽELEZNE OGRAJE

(tudi iz žice), n. pr. za stopnice, cerkve, šole, grobove, vrtove in
 zasebne hiše itd. — **Železna vrata za prodajalne in**
okna, primerna za vsako stavbo, osobito za tovarne, skladišča ali hleve. — **Popolnoma železna**
napeljava strelovodov itd.

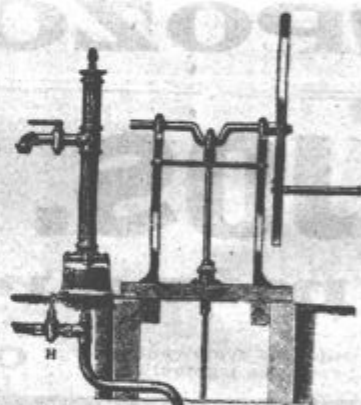
Sploh izvršujem vsa stavbinska in umetniška v mojo stroko spadajoča dela
po tovarniških cenah.

Priporočam se za obilno naročbo

(19) 52—38

Ivan Rebek,

stavbeni in umetni ključalničar
 CELJE, Poljska ulica št. 14.

Posojilnica v lastni hiši v Celju „Narodni dom“

POSJOJILNICA V CELJU, ki je bila leta
 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena,
 šteje sedaj nad 4100 zadruženikov,
 kateri imajo vsega nad 88.000 kron
 vplačanih deležev ter ima sedaj nad
 6½ milijona kron hranilnih vlog in nad
330.000 K
 rezervnega zaklada.

Hranilne vloge sprejema od vsakega,
 če tudi ni član zadruge ter jih
 obrestuje po 4½%; posojilnica plačuje
rentni davek
 sama, ne da bi ga odtegnila vlaga-
 teljem. Posojila daje na osobni ali
 hipotekarni kredit proti 5½% in

Posojilnica v Celju uraduje vsak dan
 dop. od 9. do 12. ure, izvzemši
 nedelje in praznike.

Posojilnica v Celju
 uraduje vsak dan dopoldne od
 9. do 12. ure, izvzemši nedelje in praznike.